

Vívó Híradó

A MAGYAR VÍVÓSZÖVETSÉG LAPJA

XIX. ÉVFOLYAM

7. SZÁM

1970. JULIUS

Kedves olvasó!

Rég volt, amikor utoljára fordultunk Önhöz és munkánkról, terveinkről adtunk számot, sőt, vázoltuk elképzeléseinket s örültünk: végre sinen a Vívó Híradó ügye, minden rendben lesz ezután.

Korai volt örömünk.

Az IBUSZ nyomdájával, amellyel együttműködésünk pedig gyümölcsözőnek indult, terveink kudarcot vallottak. Az első félévben még döcögve, hónapos késésekkel elkészítettek ugyan egy-két számot, de be kellett látnunk, hogy a velük való együttműködés lehetetlen, s a lap halálát jelentené. Távolság áll tőlünk a szemrehányás, de meg kell mondanunk - és mindez talán nem is a nyomda alkalmazottait illeti - az IBUSZ eljárása nem volt szép. Sokat ígért és ugyyszólván semmit sem váltott be ígéreteiből. De ez még a kisebb baj. Nem tartotta meg viszont a vele kötött szerződésben foglaltakat sem! Ha rajta volna - lapunk soha nem kerülne az olvasó kezébe.

A Vívó Híradót most újból a régi helyén nyomják, s el kell mondanunk, hogy nagy igyekezettel és felelősségérzettel próbálják bepótolni és jóvátenni mindazt a kárt - amit az IBUSZ nyomda okozott. Köszönetünk érte.

Nyomdánk tehát becsülettel dolgozik - de nem lehet ugyanezt elmondani /kritizáljuk csak nyugodtan önmagunkat is! / szerkesztőbizottságunkról, amelynek java része mintha elfelejtette volna, hogy a lap elkészítése az ő munkájának maradéktalan függvénye!

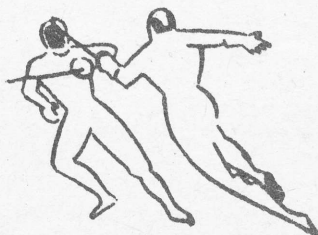
A legutóbbi késés tehát már nem a nyomda körüli huza-vona eredménye, hanem annak következménye, hogy egyrészt szerkesztőink egyik csoportja, másrészt vívó vezetőink túlnyomó többsége és vívóéletünk minden posztján ugyyszólván minden ember megfélemedezett arról, hogy írásával, véleményével, a versenyekről kötelezően irandó, de soha le nem adott beszámolókkal gazdagítsa, sőt újabban szinte már csak - megtöltse lapunk oldalait!

Most mégis úgy érezzük, sikerült érdekes, élvezetes lapot az Olvasó kezébe adnunk: kívánjuk találja meg benne örömét.

Vívó Híradó
szerk.

Vita a vívónevelésről

A minszki ifjúsági vívó világbajnokság után érdekes vita bontakozott ki egyrészt a Népsport hasábjain, másrészt szóban, szakemberek között. A vitatott kérdések írásban is megtalálható anyagát nyújtjuk most át egy csokorban, s azzal a reménnyel, hogy újabb vitára, hozzászólásokra ösztönöz majd sokakat olvasóink közül.

Semmi sem változott

Tavaly, Genovában, mindössze három pontot szerzett ifjúsági válogatottunk az ifjúsági vívóvilágbajnokságon. Csak kardban volt döntős versenyzőnk - egy ötödik és egy hatodik helyezést értünk el. Ezzel, akkor úgy éreztük és - jogosan! - több éves fokozatos hanyatlás végén a lejtő aljára érkezett vívásunk. Csapatunk Genova és Minszk az idei világbajnokság között csaknem teljesen kicserélődött s az új csapattól - lényegében megújult nemzetközi mezőnyben - vártuk aggódva a választ: sikerült-e elmozdulnunk a holtpontról?

Számszerű eredményekben Minszk többet hozott számunkra, mint Genova, férfi tőr-vívóink előbbre jutottak a mezőnyben, mint tavaly, kardban pedig Varga Károly ezüstérmének örülhettünk. A lényegyet tekintve azonban - semmi sem változott.

Ismételten, immár sokszor bebizonyosodott, hogy vívónevelésünk, képzésünk nem jár helyes uton.

Jelenlegi formájában egyszerűen nem képes a nemzetközi élvonalban szereplőkkel azonos színvonalon vívó és versenyző fiatalokat nevelni. Nehéz és szomorú dolog ezt leírni, s nyilván még nehezebb szakembereinknek beismerni. De a tények, sajnos, ezt bizonyítják. Nem ártana végre szembenézni a tényekkel! Amíg a "modern vívás" áramlatai között kalandozunk, addig évek telnek el, lassan, csendben eseménytelenül és ifjúsági vívásunk, vívónevelésünk szempontjából eredménytelenül. Évről évre utjára bocsátunk egy-egy újabb ifjúsági gárdát, amely azzal a keserű tudattal lép át huszévesen a felnőtt mezőnybe, hogy megméretett és könnyűnek találtatott az ifjúsági világbajnokság mérlegén. És a baj korántsem csak ennyi. Ifjúsági mezőnyünk gyengesége máris megmutatkozik, felnőtt válogatottunk gyengeségeiben.

Minszk - Genovát igazolta. És sokkal alapvetőbb, súlyosabb problémákat vetett fel, mint három fegyvernemben a számszerű eredménytelenség. Versenyzőink nemcsak korán kiestek, hanem nem is ütötték meg a legjobbaktól megkívánt és másoknál meglévő mértéket. Ifjúsági vívóinknak ezuttal sem a tehetségével, egyéni igyekezetével volt baj, hanem - a képzetlenségével.

Erről, ebben a korban - nem a versenyző tehet.

Volt idő, mintegy tíz-tizenöt évvel ezelőtt, amikor a magyar ifjúsági vívók szorosabban nyertek világbajnoki aranyérmeket. Azokból a versenyzőkből világklasszisok lettek, sőt nem egy közülük már ifjúsági világbajnok korában az volt, mint például Fülöp, Gyuricza, Dömölky /Sákovicsné/. Akkor tehát még tudtuk, hogyan kell a vívókat nevelni.

Ma viszont, úgy látszik, végzetesen elfelejtettünk valamit, amit korábban tudtunk. Valamit alapvetően rosszul csinálunk, amit korábban sokáig jól csináltunk. Azt eldönteni, hogy mi ez, végsősoron vívómestereink dolga. De hogy a technikai képzés körül komoly hibák vannak, az nyilvánvaló.

Jelenlegi versenyzőink a minszki világbajnokságon legfeljebb a középmezőnybe tartoznak technikai képzettség dolgában. Ebben a tekintetben a szovjetek, a nyugatnémetek, a franciák, sőt a kubaiak, a párbajtőrben a svédek és a svájciak is feltétlenül jobbak voltak a mieinknél.

A technikai képzettség hiánya alapvetően méltatlan a magyar vívás hagyományaihoz. Hiszen abban az időben, amikor valóban sikeresen szerepeltünk a világ pástjain, akkor minden magyar vívót meg lehetett különböztetni a más nemzetbeliektől - pusztán a mozgása, stílusa, technikája alapján. Gyuricza nem úgy vívott, mint Fülöp és Mendelényi sem úgy, mint Horváth. Sőt Gerevich sem úgy, mint Kovács Pál. De valamennyien magukon viselték a magyar iskola, a jó képzettség, a "vasaltság" félreismerhetetlen és letörölhetetlen bélyegét.

A minszki mezőnyben sokan voltak, akiket erről lehetett felismerni. A szovjet versenyzőket nem lehetett összetéveszteni senki mással, a nyugatnémet, a francia, a kubai vívókon is érződtek saját vívásuk, iskolájuk jellemző jegyei. Ezzel szemben a magyar csapat versenyzői belevesztek a jellegtelen és közepszerű tömegbe.

Eredményeink ugyanezt a közepszerűséget tükrözik.

Nehéz, nagyon nehéz lesz a jelenlegi helyzetből kitörni. Olyan csapatot nevelni, úgy megjelenni a világbajnokságok pástjain, ahogyan azt a hagyományaink kívánják! De nem reménytelen. Ma is vannak a magyar vívásnak fanatikus, fáradhatatlan művelői, s a munkának egyszer sikerre kell majd érnie.

De nem ártana ezt a folyamatot azzal siettetni, hogy végre közösen, alaposan és önkritikusan elemezzék a jelenlegi helyzetet vívómestereink. Mert a jövő - az ő kezükben van ...

Dávid Sándor

Miért?

A Népsportban megjelent és az ifjúsági vívóvilágbajnokságot értékelő cikk /Semmi sem változott"/ alapelveivel egyetérttek. Nevezetesen azzal, hogy az ifjúsági vívóink nem előggé képzettek. Az elmúlt évi, genovai ifjúsági világbajnokság után magam is, nyilvános vitán elmondtam, hogy bármennyire fájó, de be kell ismernünk, hogy gyengébbek vagyunk, mint a nemzetközi ifjúsági élmézőny. 'Akkor többen vitába szálltak velem, s a gyenge eredményt rossz formaidőzítésnek, idegességnek tulajdonították. Ma már mindenki hajlandó elismerni, hogy gyengébbek vagyunk.

De miért?

Ebben, véleményem szerint, nem egyértelműen csak az edzők hibásak és nem vívóképzésünk jár helytelen uton.

Legfőbb baj, hogy komoly eredményre törekvő vívóképzésünk egy szűk körre szorítódik, azokra az edzőkre, akik ha megszakadnak is a sok munkában, mégsem tudnak minden esetben lépést tartani a nemzetközi élmézőnyvel egyszerűen azért, mert kevesen vannak. Ez az igazság: kicsi a hazai mezőny, és mert kicsi a mezőny, nincs is konkurrencia.

Az elmúlt hat év ifjúsági válogatottjainak körülbelül nyolcvan százalékát ugyanaz a négy edző készítette elő. Ezek az edzők sokat dolgoznak, többet nyújtani aligha tudnának. Az viszont, hogy az ifjúsági válogatott javarészt az ő tanítványaikból állt, nemcsak az ő érdemük, sőt, elsősorban a hazai mezőny gyengeségét bizonyítja.

Egyszerűen nem volt több és jobb vívónk. Márpedig egy versenyző képzésénél nem elég az iskolázás.

A tereben is és a versenyeken is, megfelelő ellenfelek kellenek, akikkel versengve fejlődni lehet. És ez nincs ma a hazai mezőnyben. Ezek az edzők sokszor közepes, vagy gyengébb képességű versenyzőket is be tudtak hozni a válogatottba, egyszerűen azért, mert többet és talán másképpen dolgoztak, mint a többiek.

Annál a pontnál is vitába szállok a cikkel, hogy "ifjúsági vívóinknak ezuttal sem a tehetségével volt baj". Szakembereink jól tudják, hogy az elmúlt hat év világbajnokságaira úgy utazott ki a csapatunk, hogy örülhettünk, ha a tizenkettes keretben esetenként 2-3 tehetséges gyerek volt. Ez alól ez a világbajnokság sem volt kivétel. Így legfeljebb 2-3 versenyzőtől várhattunk eredményt.

Tudomásul kell vennünk azt az alapigazságot, amely minden sportágra egyaránt érvényes: az eredményesség alapja a tehetséges anyag, s ebből lehet hosszú és kitartó munkával jó versenyzőt nevelni.

Igy hát nem az a baj, hogy "elfelejtettünk valamit, amit korábban tudtunk", hanem az, hogy hiányoznak a Gyuriczához, Fülöphöz hasonló tehetségek. Középszerű anyagból pedig sajnos, csak középszerű versenyzőket lehet nevelni.

Vívótermeinkbe pedig egyre gyengébb utánpótlás kerül. Ennek egyik oka a rokon-szenvesebb sportágak szívóhatása, másik pedig, hogy a mai fiatalok nem szívesen szenvednek, nehezebben mondanak le a szórakozásról, mint a régebbi generációk. A vívás pedig - ha kívülről talán nem is látszik - rendkívül "güris" sport.

Ma a gitár fontosabb, mint a törv vagy a kard és meg kell nézni egy vívótermet, amikor Angyal megy a televízióban.

Manapság már elég sok mindent készen kapnak a gyerekek, anélkül, hogy megkellene küzdeniük érte. Ennek szoros következménye az akaraterő hiánya /még a legjobbaknál is/, ami nélkül viszont küzdősportban - a vívás pedig az - , eredményt elérni nem lehet.

Egyikünk-másikunk tiz-tizenkét edzést is tart hetente, s a fiatalok előtt nyitva áll a lehetőség, hogy megtanuljanak vívni. De nem mindenki él ezzel a lehetőséggel. És a felsorolt hibákból talán az is nyilvánvalóvá válik, hogy /tisztelt a kivételnek/ bizony már ebben a korban is felelősek a versenyzők képzetlenségükért.

Fentebb elsősorban azokról az edzőkről irtam, akik mindent elkövettek és elkövetnek a jövőben is azért, hogy a magyar vívás ne tűnjön el a nemzetközi élmézőnyből. Ehhez azonban számos egyéb feltétel biztosítása is szükséges.

A legfontosabbak:

1. megfelelő vívóterem,
2. felszerelés,
3. Megfelelő számú és minőségű főfoglalkozású edző,
4. a versenyzők nyugodt életfeltételeinek megteremtése.

Ha sorra vesszük: 1. termék szempontjából szinte lehetetlen a helyzet. Elég talán csak arra utalnom, hogy az az élvonalbeli szakosztály, amelyben én is dolgozom, ma holnap az utcán tarthatja edzéseit. 2. Köztudott, hogy a sportszereket luxuscikként kezelik. Így egy törvívó évente körülbelül 5-6000 forintba kerül. Egyetlen Souzy fejvédőért csaknem hétszáz forintot kell fizetni. Jelenleg Magyarországon mintegy 25 főfoglalkozású vívómester dolgozik, ezzel szemben Moszkvában több mint hetven, Minszkben 40 ...

Mindezekon felül, a vívás egyre inkább terjed, erősödik világszerte. Az olimpián vele megszerezhető pontok viszonylag nagy száma mindenkire nézve csábító lehetőség, és ennek megfelelően támogatják is a vívást. Sok helyütt szinte hihetetlen mértékben.

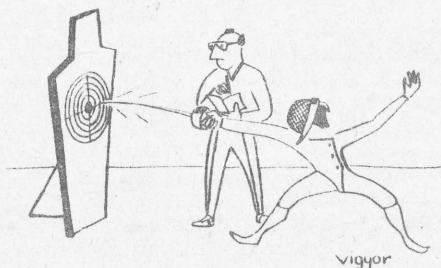
Úgyanakkor nálunk szakosztályaink és vívóink száma tíz év alatt körülbelül a felére csökkent.

Jól bevált vidéki emlékversenyeket nem tudunk megrendezni anyagi nehézségek miatt.

Nem a bizonyítványt akartam megmagyarázni, sem a felelősséget elhárítani, mert annak javarésze miénk edzőké és mi is hibázunk. De úgy érzem, mindezt el kellett mondanom ahhoz, hogy jobban érthetőek legyenek ifjúsági vívásunk problémái is.

Szőcs Bertalan
mesteredző

EDZÉS

Mit jelenthetne az öttusa a vívásnak?

Az öttusa és a vívás közti kapcsolat, köztudott: a párbajtőrívás. Hazai felnőtt párbajtőrmezőnyünk tekintélyes hányadát az öttusázók jelentik; vannak olyan vívószakosztályok, amelyek /Bp. Honvéd, U. Dózsa, Csepel/ főleg öttusázókból álló csapatokkal harcolnak a vívócsapatbajnokságban. Nélkülük ki sem tudnának állni. Ifjúsági és junior párbajtőrívásunk pedig egyszerűen az öttusázókra épül. Ha kivesszük Villányi Zsigáékat a mezőnyből, alig marad ott más.

Ez önmagában véve nem baj. Sőt nagyon is jó, hogy a vívás ilyen módon egy másik sportágból is profitál, mégpedig igen szépen. Hogy hirtelenében csak világ- és olimpiai bajnokok példáját hozzuk: Kausz dr. és Bárány Árpád is öttusázóként kezdte, aztán kötött ki végleg a párbajtőrívásnál.

Az öttusázók vívóversenyzése, természetesen, nem egészen problémamentes. Alkalmanként ők a versenyek "fenegyerekei", hiszen számukra a személyes becsvágyon kívül semmi más jelentősége nincs egy-egy párbajtőrversenynek. És csupán ez az egy tény is óriási lélektani pluszt jelent minden esetben javukra. De hát, hogy alkalmanként "megkeverik" a dolgokat, az pillanatnyi és múló bosszúság. Eltörpül amellet, amit vívni és küzdeni-akarásukkal, lelkesedésükkel az egész magyar párbajtőrmezőny javára jelentenek. És azért kell ezt kimondani, mert főleg a fiatal öttusázók vívóversenyeken való részvételének vannak ellenzói.

Ahelyett azonban, hogy gátakat emelnénk a még meglévőket is le kellene dönteni.

Az, hogy egy öttusázó pályafutásának valamelyik szakaszában áttér a párbajtőrívásra - természetes folyamat. Ezt eddig szervezetten senki elő nem segítette - mégis jelentős vívósikerek köszönhetők a párbajtőrívásnak, amikor vívósportunk jelentős utánpótlás-gondokkal küzd, éppen itt lenne az ideje, hogy az öttusa felől érkező segítséget szervezettebbé és intenzívebbé tegyük.

Az öttusa rendkívül nehéz, összetett sportág. Edzői hihetetlenül szivós munkával viszonylag széles körből válogatnak éveken át tartó munkával. Tömegeket kell megmozgatniuk ahhoz, hogy junior, majd felnőtt korban legyen két-három valóban jó öttusázójuk.

Ráadásul az öttusa nemcsak nehéz, hanem méregdrága sport is. Egy bizonyos határon túl, tehát csak azoknak a keveseknek a versenyeztetése lehetséges és indokolt, akik eredményeikkel és állandó fejlődésükkel igazolják is összetett tehetségüket. Nagy tehát a lemorzsolódás.

És itt kapcsolódhatnék a vívás az öttusázónevelés folyamatába. Az eddiginél szervezettebben, értően és rendszeresen. Miután az öttusaedzők és a vívómesterek ismerik egymást, sőt barátok, a dolognak semmi nehézsége nincs. Sőt. Nem egy öttusaedző örömmel látná, hogy szorgalmas, kedves, de az öttusára mégsem alkalmas tanítványa, utat talál egy rokon-sportágban.

Az öttusa kiválasztás a fizikai számokból indul. Az a gyerek, aki futásban és uszásban kiemelkedő teljesítményre képes, tér rá a lovaglásra, lövésre és a vívásra. De a későbbi lemorzsolódás legfőbb oka is a valamelyik fizikai számban elégtelen fejlődés. Tehát az öttusára "alkalmatlan" fiatal az esetek túlnyomó többségében jó versenyző a technikai számokban, olyan, aki uszásban, vagy futásban rekedt meg. Ezeket a gyerekeket kellene kivétel nélkül megnyerni a vívásnak!

"Vívótermeinkbe egyre gyengébb anyag kerül" - írta a minap Szócs Bertalan meseterező. Ha ezeket a gyerekeket megnyernék, a vívótermekbe kerülne a magyar sport legkitűnőbb emberanyaga. Mert az a gyerek, aki három, négy, sőt öt évet háromtusázott, majd öttusázott, az munkához szokott, szorgalmas és a sport olthatatlan szeretete fűti. /Anélkül nem lehet reggel ötre uszni menni és fagyban, sárban, hóban futni./ És előiskolája révén fizikailag egészen kitűnő, mondhatni optimális állapotban van.

A dolog, persze, nem egyszerű.

Az a gyerek, aki öttusázik, nem feltétlenül szereti a vívást. De mert a vívásban is megvan az előképzettsége, ezt kaphatja úgy is - hogy megszeresse! Hogy a vívás magától érttetődő támasza legyen, amikor kiderül, hogy az öttusára az adott fokon túl már nem alkalmas. Az így nevelt gyerekeket azután nemcsak párbajtőröztetni kellene, hanem amint befejezték az öttusát, átállítani tőrre és kardra is. Mert a tőr és a kard mezőnyéből is nagyon hiányoznak az öttusázókhoz hasonló szívós, kemény és küzdeni tudó versenyzők.

Amit fentebb leírtunk, nem egy "csoda" alapjait jelentik. Egy lehetőség jobb és tervszerű kiaknázásának körvonalait próbáltuk megrajzolni. Amihez csak a két sportág edzőinek, vezetőinek egyébként is meglévő jó kapcsolatainak ebbe az irányba való fejlesztése lenne szükséges. Mert ma, amikor tíz-tizenkét éves korban kezdünk vívatni "sötét lovakként" gyerekeket és hosszú éveken át áldozunk rájuk munkát, pénzt remélt tehetségükért, akkor igazán fordíthatnánk munkát kitűnő alapképzettségű, versenyezni tudó és a vívásban is meg lehetőségen jártas /hiszen olykor ifjusági vívóválogatott! / fiatalemberek megnyerésére is.

LANDSDOWNEI LEVÉL

Kedves Barátom!

Innen távolból, sok ezer km-re Tőletek írok Neked, aki fegyvertársam voltál, s akivel együtt tanítottunk valamikor. Írok azért, mert tudom, fájlaljátok a kard világhegemoniájának elvesztését s lázasan keresitek az újat, mert az hiszitek, hogy rossz az, amit eddig csináltatok, s meg akarjátok találni a kulcsát annak, ami jelenleg a szovjet vívók birtokában van. Ezért engedd meg, hogy én is hozzászóljak ehhez a kérdéshez néhány észrevételemmel s talán néhány tanáccsal, amit el lehet fogadni tőlem, - attól, aki immáron csaknem negyven éve tanít.

Mindenek előtt le szeretném szögezni azt a megdönthetetlen hitemet, hogy a vívásban nincs semmi olyan, amit Ti ne tudnátok. Nincs új stílus, modernizálás, mellébeszélés, mint ahogy nincs a matematikában, nincs a zenében stb. Mert ott sem kezdeném el a tanulást a felsőfoku egyenleteknél, vagy zenében sem állhatok mindjárt neki Paganini Ördögtrilláinak. Előbb meg kell tanulnom az alapot és csak léposófokokként haladhatok felfelé s csak ha már a technika teljes birtokában vagyok - jöhet az ihlet, az inspiráció, a művészi átélés. Aki nem tanulta meg előbb a vívás klasszikus mozdulatait, az technikai fogyatékoságára ne keressen alibit, ne hangoztassa, hogy az öregek lassabban vívtak, s mi gyorsak vagyunk. Mert ahhoz, hogy valaki lassan is tudjon vívni, ahhoz igen magasra kell felhágni a technikai tudás létráján, mert csak az engedheti meg magának, hogy látszólag lassan vivjon, mint pl. Kabos annak idején. Ha azonban valaki Kabos befejező mozdulatait fényképezte volna le, akkor megdöbbenhetek volna a mai "száguldozók", mert ő is gyors volt az akcióinak döntő részleteiben. Ezért a vívás sikerének a feltételei ma is ugyanazok, mint harminc évvel ezelőtt voltak. Az eltérés legfeljebb a több kiegészítő gyakorlatokban mutatkozik meg, aminek végső célja az atlétikus típus kialakítása, ami - akárhogy is nézzük - döntően játszik közre a mai vívóküzdelmekben.

En ott voltam Kubában, végignéztem a mérkőzéseket és tárgyilagos szemmel megállapítottam, hogy a szovjet vívók nem állnak supermagaslaton a magyarokkal szemben. Elnéztem a magyar párbajtőrözőket. Micsoda tehetségek! Az egész világ nem produkál ilyen együttest. Csupa atléta!... Ha nekem ilyen vívóim lennének! /Sajnos nincsenek, mert ide sportolni csak az jön, aki meg tudja fizetni az évi 3.500 Dollár tagdíjat. Ezek pedig nem atléták./

Mert ki is a jó vívó?

Ma is, csak úgy, mint harminc évvel ezelőtt, az az atléta, aki minden helyzetben, minden időben és minden alkalommal, tökéletesen távolságot tartva végre tudja hajtani a tervezett és felkínálkozó akciókat és aki egy mozdulattal többre képes ellenfelénél.

Mikor én ide "számúztam" magam, rászorultam, hogy a magam erejére támaszkodva, ne csak tanítványaim, hanem saját magam mestere is legyek. Beláttam, hogy egy mester nem állhat meg annál a tudásnál, amit a vizsgán képviselt. Vívás is, mint a művészetek többi ága, szüntelenül fejlődik. Kell az új biológiai, pszichológiai stb. kutatások eredményeit ismerni, hogy beépítsük a képzésbe, hogy ezek felhasználásával az eredményt gyorsabbá tegyük. De kimondani azt, hogy amit a régiek csináltak, az mind elavult - az ostobaság és hozzánemértés. Viszont nekünk is tudomásul kell vennünk, hogy egy mester sem lehet olyan nagy, hogy ne kelljen többet tanulnia. Én nem szégyellem bevallani, hogy még ma is mindig felfedezek valami újat, amivel aztán igyekszem tanításomat sikeresebbé tenni.

Nincs különösebb baj Nálatok!

A vezetők nyitva tartják a szemüket és nem engedik, hogy a tanítványok akarjanak leckét adni mestereiknek. Az bizonyos, hogy a tulságos fiatalítás következtében idő előtt kerültek a magaslatokra, de ez még nem jelent többlettudást. Jól teszi az ilyen fiatal ember, ha magába száll és rájön: ahhoz, hogy "páholyban" érezhesse magát, még igen-igen sok munkára, küzdelemre, lemondásra és önfegyelmre van szüksége. Főleg fegyelmre, amely belülről kell jöjjön, mert ha azt csak kényszerből teszi, elviselhetetlen és terhes. Talán ebben az önfegyelmében van a szovjet vívók nagysága. Én Kubában nem találkoztam egyetlen eggyel sem közülük lenni a bárban. A verseny előtt, az uszodában a rekkenő melegben nem lubickoltak, hanem csendesen az árnyékban üldögéltek. Ők tudják, hogy akármilyen szép dolog is a szabadság, megvan a maga határa. Tudni kell, mikor meddig terjed az, tudni kell vele okosan élni.

Hát ezeket szerettem volna Nektek elmondani és kívánom, hogy az új esztendő sikerekben gazdag legyen Nálatok.

Sportbaráti üdvözlettel Ca. Lajostól .

Közreadta - dy

Kis hibák nagy jelentőségéről (avagy lassan járj, tovább érsz)

Vívóink pszichikai állapotáról beszélni ma divat. Igen sok esetben hivatkozunk gyengébb eredmény esetén a versenyzők rossz "pszichikai állapotára". A versenyzőtől viszont e - kétség nélkül létező kellemetlen - tényező állandó hangoztatása "pszichikailag" rossz hatást vált ki. Kissé olyan színezetben tünteti fel a versenyző előtt a helyzetet, hogy hiába minden technika, taktika, rutin stb., a rossz pszichikai állapot ellen nincs orvosság. Véleményem szerint a technikai és nagy idegi igénybevételt jelentő sportágakban normál idegállapotban lévő versenyző esetében a pszichikai állapotnak a jól felkészült sportoló önbizalma a meghatározója tulnyomó részt s csak kis mértékben a sokat hangoztatott "pszichikai állapot". S ha ez így van, akkor elsősorban azokat a tényezőket kell megjavítani, amelyek a versenyző önbizalmát növelik.

Sajnos, legjobb versenyzőinknél is tapasztaltunk alapvető hibákat, sőt ezek a hibák visszavezethetők sok iskolára is. Edzőink tetemes része idő előtt akar tanítványaival eredményt elérni, s sok igen fontos apró részletet elhanyagol. Versenyzőinkből viszont hiányzik az a szorgalom, ami ahhoz szükséges, hogy az iskolában tanultakat átvigye a szabadvívásba, módszeres, tudatos munkával.

Az alábbiakban szeretnék néhány alapvető fontosságú vívóelemet megemlíteni. Ezeknek tökéletes elsajátítása nélkül, nagy klasszis és tartós élvonalba maradás nem képzelhető el; ezeket a vívóelemeket egyébként a nemzetközi mezőny legjobbjai a mai napon is kíváncsian tudják.

1. Az önbizalomhoz vivásban az egyik legfontosabb tényező a kifogástalan védekezés. A jól begyakorolt védekezési rendszer szükséges ahhoz, hogy a versenyző ne tartson meglepetésektől, s teljes figyelmét az ellenfélre tudja összpontosítani, s elgondolásait végre tudja hajtani.

Ebből a szempontból nagyon hasonlít az asszó a gépkoosivezetéshez. A jó gépkoosivezető a kocsis manuális irányítását mechanikusan végzi /ez az asszóban a jól begyakorolt védekezés, ill. támadás/, s teljes figyelmet a közlekedésre, vivásban az ellenfélre irányíthatja. A védekezés tanításánál két igen lényeges dolgot hanyagolunk el sok esetben. Ezek a hátralépés - folyamatos hátralépések - valamint a hátralépéssel való védés tökéletes végrehajtása. Élversenyzőink legnagyobb része két-három hátralépés után elveszti egyensúlyát és hátravetődve, teljesen kiszolgáltatva elszalad. A szovjet vivók egyik nagy előnye, hogy akár az egész pásthosszban is képesek hátramenni és eközben minden pillanatban készek védés visszaszurásra. A helyes hátramenetel véleményem szerint tökéletesen mechanizálható.

A másik fontos elem a védés hátralépéssel. Aki ezt nem tudja végrehajtani, az soha nem lehet jó védő vivó. Igen kevés élversenyzőnk tudja helyesen végrehajtani ezt a fontos akciót. Példa pedig akad a jó végrehajtásra bőven kardban Pawlowski, törben Swesnyikov, s még sokan mások. A helyes végrehajtás a következő: a hátralépést a láb kissé elsieti, hogy a visszaszurás megkezdésénél mind a két láb már a földön legyen. Ha a versenyző ezt nem tudja tökéletesen végrehajtani, az edző ne hagyja abba ennek állandó gyakorlását. Jellemző hiba: állásból végrehajtott visszaszurás majd hátralépés. Igen rossz beideg-zést szül a versenyzőben. Ebből lesznek azok a hátralépés közbeni visszaszurások, amelyeknek nincs hegyük, éppen a test labilis helyzete miatt. Ezért hajlanak hátra vivóink és "meszelnék" a fegyverrel, s várják a penge érintkezését, mert így gyakorolták be, s csak ezután lépnek hátra. Ebből a legtöbb esetben pengeérintkezés /védés/ helyett találat következik. Ezért sok "későn védés" van. Pedig ezek a védések jók lennének, ha a test közben hátra mozogna, mert ez a kis idő hiányzik ahhoz, hogy a fegyver, a védéshez szükséges helyzetet felvegye. S nem csoda, ha az így végrehajtott védésekben nem bíznak versenyzőink, s rossz "pszichikai állapotba" kerülnek.

A félreértések elkerülése végett emlitem meg, hogy helyben vagy belépve is kell tudni védeni, de a jó védekező vivónak a legfontosabb a hátralépéssel való védekezés, s gyakorisága is a legnagyobb.

2. Nagy hiba, hogy sok edzőnk iskola közben a kitörések utáni felállást vivóállásba nem követeli meg. Rossz nézni, ahogy a vivó kitörés után "felkecmereg", persze, nem vivóállásra, hanem egy kis lazításra. A lazítás fontos, de csak a vivóállás elfoglalása után engedhető meg.

E semmitmondónak tűnő hiba súlyos következményekkel jár. Van olyan válogatott vivóink, aki meg se kísérel a felállást, mert érzi, hogy nem tudja végrehajtani. Belezuhan a kitörésbe aztán vagy talál, vagy "meghalt". A kontrariposzt biztonság alapvető feltétel a gyakorlat jó végrehajtása. Igen fontos a második szándék végrehajtásánál is.

Lehet gyakoroltatni vivóelemeket iskolában külön-külön, de ezeket úgy kell meghatározni, hogy önmagukban a szabadvívás egy-egy részét nézzék. A kitöréses támadások közül kevesebb találja el az ellenfelet, mint ahányat az kivéd és visszaszur. A jó begyakorlásnál lényeges, hogy találat esetén is visszaálljon a vivó a vivóállásba. Persze, ezt nem könnyű végrehajtani, s nagyon igénybe veszi a lábizmokat, de hiába, ezt tudni kell. Ritka látvány ma az iskolában a következő gyakorlat: kitöréses támadás, ebből felállás vivóállásba, s három, négy hátralépés után visszaszurás. /Pedig de szépen hajtják végre ezt asszóban a szovjet vivók! Arkagyev mester töriskolájában is sűrűn jelentkező gyakorlat./

3. A hátralépéssel való védés, egy nagyon jó akciónak az alapgyakorlata, melyet kardmestereink kiválóan tanítanak, s a szovjet edzők törvívásban is kiválóan alkalmazzák. Kardban ez a következő: vivó pl. fejet vág kitöréssel, edző védi és fejre visszavág. E visszavágásba vivó felállás közben elővág, majd hátralépve védi a visszavágást és ő is visszavág. /Természetesen: e gyakorlat több változatban végrehajtható/. Törben ugyanez: vivó pl. ütés-szurást hajt végre, kitöréssel, edző hátralépéssel védi s visszaszur. Vivó felállás közben közbeszur, majd felállva és hátralépve védi a visszaszurást, és ... Elemezzük ezt a törakciót: támadó vivó lehetőségei:

- a/ egyenes kitöréssel talál /akár érvényes, akár érvénytelen/,
- b/ ha az ellenfél véd / az otthagytott hegy talál/,
- c/ feláll hátralép véd és visszaszur és talál.

Védekező vivó lehetőségei: támadást védi és visszaszur, visszaszur és ki van zárva, egyenesen szur, vissza és talál. Visszaszurását támadó védi, könnyen belátható, hogy a támadó vivónak találati valószínűsége jóval nagyobb. Természetesen érvénytelen találat is sikeresnek mondható, mert az ellenfelet már kizárja a továbbiakban a tusadás lehetőségéből.

Könnyen belátható, hogy miért csinálják oly sokat a szovjet és lengyel törvívók ezt az akciót. Végrehajtása, persze, nem könnyű, mert csak egy bizonyos ritmusban hajtható végre, a tökéletes beidegzése igen sok munkát igényel. Ezt a munkát viszont nem szabad sajnálni, mert az elektromos fegyverek bevezetése óta törvívásban igen hasznos akció.

4. Sokkal nagyobb gondot kell fordítani a közelharó gyakorlására. A villanytör bevezetése óta a tusadási lehetőség jelentősége nagymértékben megnőtt. Fontos a gyakoroltatásnál, hogy a vívó az ellenfél minden pontjára testközelből találni tudjon. Itt dől el, hogy sikerül-e elérni a vívónál, hogy a hegy helyzetének ismerete domináljon. Pontosabban ne a test és a kar hajtson végre sztereotip mozgásokat, hanem a hegy érvényes felületre való juttatása legyen a figyelem középpontjában.

Íde tartozik annak gyakoroltatása is, hogy a közelharolni nem tudó /pl. olasz, vagy erősen bekötött törü, alkatra nézve előnytelen stb./ vívó, ha közelharó kényszerhelyzetbe kerül, hogyan tudjon abból kimenekülni, illetve, hogyan tudja elkerülni a kis távolságról való vívást. /Íde tartozik a szándékos érvénytelen szurás gyakoroltatása is! /

Az elmondott vívóakciók ismeretét nélkülözhetetlennek tartom ahhoz, hogy jó alappal rendelkező vívóról beszélhessünk, s hogy a "pszichikai" problémák csak az őket megillető helyre kerüljenek sportágunkban. Természetesen a néhány gondolat csak kis területet érint, s még igen sok probléma megoldása lesz szükséges ahhoz, hogy a vívószakemberek lelkiismerete tiszta legyen.

Czvikovszky Ferenc
világbajnoki ezüstérmes
törvívó

FÉNYSZÓRÓ

Folytatjuk Bárány Árpád kitűnő párbajtörvívónk, ma már vívómesterünk érdekes cikksorozatát, amely ismét rendkívül érdekes gondolatokat ad - a gondolkodó versenyző taktikai fegyvertárából.

II.

A találatjelzőgép és technikai berendezések hatása

A sportvívást megelőző időszakban, a "duellumok korában" egy-egy sikeres vágásról, vagy szurásról elég feltűnő jelzések árulkodtak. - A bekötött fül, fél szem, egy többcentis sebhely minden egyéb találatjelzésnél ékebben adta tudtul: ez tus volt!

Azóta hosszú évek teltek el, a vívás párbajból sporttá szelidült, a találatnak manapság már nincsenek ilyen fájdalmas jegyei, bár sokszor jelez még most is a kardozó minden technikai berendezés nélkül heves nyak, vagy hátvakarással - persze miután a zsűri megítélte a tust, egy-egy huszárvágásnak is beillő erejű találatot.

Az évek során a vívás barátai segítségül hívták a technikát a találatjelzésben és ha eleinte komikusan is naivnak ható megoldásokkal is kísérleteztek, most már a legjobb uton vagyunk afelé, hogy a vívást teljesen elektronizáljuk.

Párbajtörvívásban a legközvetlenebb megoldásként a festékes hegygel próbálkoztak. Később a törvívásban is hasonló eljárás meghonosítására törekedtek. Ez azonban csak kísérlet volt. Versenyen nem volt elfogadva.

Ezekután kezdtek megjelenni és elterjedni a különböző elektromos áramkörrel, jel-fogóval, tranzistorral, rövidhullámmal működő találatjelzőkészülékek, gyakorlatilag megoldották a kardgépét, sőt a több pástot kiszolgáló központi találatjelző kombinát műszaki problémáit is. Mindezek a készülékek a vívás üzletét élvezetesebbé és ugyanakkor drágábbá is tették. Nem kétséges, hogy feltalálásuk és alkalmazásuk igen megemeli a zsűrimunka színvonalát és megbízhatóságát, de az emberi érzékszervek fogyatékosságai, a szubjektív beállítottság még e fejlett technika mellett is megzavarhatja és eltorzítja a valós eredményt.

Szükség van tehát a további fejlesztésre, tökéletesítésre és véleményünk szerint a jövő század vívása a komputer beállításával teljesen megoldhatja a gépi zsűrizést is, vagyis a "gyarló" emberi bíraskodás pótlását és kikapcsolását. A vívásnak csak üzöi és nézői lesznek - na és persze az a néhány matematika professzor, akik majd a komputereket beprogramozzák.

2068-ban így képzeljük el a világbajnokság lebonyolítását:

A jövő század vívója versenykezéskor először is kap egy lyukkártyát. Amikor a diszpécser szolgálat /Directoir Technique/ pástra szólítja az ellenfelével együtt behelyezik a pást mellé állított komputerbe lyukkártyáikat. Adott jelre megkezdik a vívást, melynek akciói adatait a gép elektromos jelekké alakítja, a betáplált szempontoknak megfelelően értékeli, rögzíti és az eredményt pillanatok alatt jelzésben és írásban nyilvánosságra hozza. Ez a gép vezetné a verseny teljes jegyzőkönyvezését, sőt a versenyzők teljesítményéről, akcióiról, a legkülönbözőbb statisztikai adatokat szolgáltatná.

Aki hitetlenkedik ebben, annak elárulhatjuk, hogy az erre a tevékenységre alkalmas gép /pl. IBM/ már fel van találva, csak még a vívással nincs kapcsolatba hozva. És miért ne lehetne?

A mérkőzés legfőbb szabályait, a konvenciók betartását elektronikus megfigyelés alá lehetne venni: pl.: a pástot a határvonalaktól félméterrel távolabb térdmagasságu fotocella korláttal lehetne körülvenni. Aki ehhez hozzáér kilépettnek, illetve lelépettnek tekintendő és a gép ezt venné figyelembe. Szakaszokra osztott fémcs bevonatu műanyag törpengevel elektromosan érzékelni lehetne, hogy a penge érintkezések milyen sorrendben, az erős vagy a gyenge részen történtek-e. A fémcs anyagok egymáshoz való közeledését, sőt ennek sebességét elvileg szintén lehet regisztrálni elektronikus úton, ezzel pedig a támadásindítás elsőbbsége a kimutatható.

Az idő mérése nem problematikus, így nem marad más hátra, mint a csodagépbe betáplálni a leegyszerűsített konvenciók logikus sorrendjét és variációit, vagyis amikor az elektronikus agy az érvényes találat impulzusait fogja fel, jelzést ad, egyébként néma marad.

Géhiba vagy óvás esetén nem jönnek zavarba, mivel minden asszót a képmagno rögzít, tehát a kétes esetet a képernyőn akárhányszor visszajátszhatják, az igazságos döntés meghozatalának érdekében. A világbajnokság rendezőinek nem lesz más dolguk, mint a mérkőzéseket megszervezni, megindítani és azt ellenőrizni, hogy a versenyző a saját lyukkártyáját helyezze a készülékbe, mert bár a gépek becsületesek lesznek, élünk a gyanúperrel, hogy a versenyzők a jövő században is megkísérelnek kópéságokat csinálni.

Most még csak azt nem tudjuk, kit fog szidni és okolni a kiesett versenyző?
- Valószínűleg a gép feltalálóját - de hát annyi baj legyen.

A találatjelző berendezés hatásai

Ezután a kis multba és jövőbe pillantás után, vegyük szemügyre, hogy napjainkban használatos gépi találatjelzésre rejt-e magában megfigyelésre érdemes taktikai vonatkozásokat.

A versenyző és zsűrije kapcsolatát vizsgálva, arra a megállapításra jutottunk, az a tus, amit a zsűri megad, tehát tudni kell a zsűrinek vívni. Most ezt megtoldhatjuk azal, hogy a zsűri azt a találatot tudja megadni, amit a gép kijelez. Ugy kell vívni és találni, hogy a gépet működésbe is hozzuk. Sajnos ezt úgy is fogalmazhatjuk, hogy mit ér a legklasszikusabb törtechnika, ha az akció végén a gépe néma marad.

Hogy a gépi vívás mennyi új technikai és taktikai elemet hozott a törvívásba, arra a legjobb bizonyíték, a készülék nemzetközi elfogadásával egy egész törvívógeneráció mondott rövid idő alatt bucsút korábbi sikereinek. Ok már nem tudtak átállni, mint fájdalom rezignációval mondták és érezték; a pengeművészetről a "lámagyujtogatásra"! A fiatalok "beleszülettek" a gépi vívásba, alkalmazkodtak és ösztönösen megéreztek, mit érdemes és mit nem. Egy sereg törakciót át kellett értékelni, technikája eltolódott egy kissé a párbajtőr irányába. Már a felállítás is zártabb lett, a laméból minél kevesebbet óhajt a versenyző felfedni. - Ennek érdekében sokan még szabálytalanul a fegyvertelen kezüket is segítségül hívják. Megnőtt a kizáró feltartó közbeszúrás és a rimesszák használat, ez magával hozta a kötött visszazúrásokat. A püco parád ríposzt már alig-alig jó, hiszen mélyre vagy karra üti az ellenfél támadását, ez pedig anulál. Eppen az ismétlőszúrások veszélye miatt sokan erősen belépve védekeznek, amely kifejlesztette az ujabban sokaktól favorizált primparád ríposzt, vagy szekond parád dobott ríposztot a hátra. - Előfutárként Fülöp Mihály 1957-ben még a fegyvertelen kéz válláig, sőt a hátsó térdig visszaemelt csuklóval vágta

vissza a kvart parád ripoztot ellenfél közelben, manapság Kulcsár Győző, vagy a szovjet Szvesnyikov prim vagy szekond védés után ebben a helyzetben az ellenfél feje fölé kiemelve dobja a vállra vagy hátra a ripoztot, ha nem talál elsőre, a rimesszát.

Ezeknek az akcióknak a hegyére gép nélkül a legtöbb zsüri tartózkodna, arról nem is beszélve, hogy surolja a corp a corp helyzetét.

Megváltozott a fegyver súlyelosztása, a jóval nehezebb hegy lelassítja a körző mozgás szögsebességét, a finom kitérő körző szurócselek, beakadnak, rohamosan visszaesett a brilliáns technikára alkalmas francia és olasz markolatok népszerűsége, ma a legtöbb tör pisztoly /belga/ markolatu, mely a keményebbé vált törösszecsapásokban szilárdabb fogást biztosít.

A lamé is hozott változásokat, ha ténylegesen nem is, de /itt elsősorban nők kivételével/ gyakorlati szempontból megnövelte az érvényes felületet, éppen az előbb említett váll és hátripoztok igazolják ezt, de ezenkívül is gép nélkül ritkán adták meg a légyek-tájékon, a "háromszögön" vagy a nagyméretű maszok szakállon esett találatokat. Ide indítani támadást elhibázott taktika volt, manapság sokan éppen ezt használják ki, alsó vonal-ból térd magasságban tartott csuklóval indítják a szekond támadást és a kvart vagy sze-kond védés alatt igyekeznek megtalálni az érvényes felület legalsó peremét.

A lamé ezenkívül szigetelő jellegével gátolja a test normális párolgását, hőki-egyenlítését, mely által a fizikumot szokatlan és fokozott terhelésnek teszi ki. A jelenle-gi törversenyek emiatt a hagyományosnál legalább 30 %-kal megerőltetebbek, ha hozzávesszük a technikai felszerelés gyakori üzemzavarai következtében létrejövő várakozásokat, megnö-vekedett asszoidótartamot és idegfeszültséget ez a százalékos arány az 50 %-ot is elérheti. Mindez arra utal, hogy a töröző taktikai ütőképségének fokozását nem utolsósorban a kon-díció fejlesztésével érheti el. Jól teszi tehát az az edző, aki tehetséges, de vékonydongá-ju ifju tanítványát rászoktatja a mindenoldaluan fejlesztő és erősítő gyakorlatokra, mert acélos fizikum nélkül fel fog örlődni a gépesített törversenyek kimerítő fordulói során.

E számtalan ujszerű tapasztalat mellett, mely a találatjelző készülék alkalmazá-sa óta, az elmúlt évtizedekben kikristályosodott, még van egy jelentős probléma, melyről a versenyzők gyakran megfeledkeznek. A gépi vívás ugyanis megköveteli a versenyzőtől, hogy ne csak vivó, hanem egy kissé technikus is legyen.

A találatjelzés bonyolult mechanizmus, működésében számtalan hibaforrás adódhat, éppen ezért szükség van az állandó kontrollra. Ennek a kontrollnak ki kell terjednie saját felszerelésre, az ellenfél felszerelésére és a találatjelző berendezésre egyaránt. Mindezek működési elvét fizikai és mechanikai tulajdonságait meg kell ismerni. Egy villanytör vagy epé már több mint fegyver, költséges és érzékeny finommechanikai műszer. Használója nem-csak fogását, súlyelosztását, rugalmasságát kóstolgatja, hanem hegyének játékát; szigetel-ését, elektromos kapcsolóját veszi elsősorban megfigyelés alá, mert ezek állapotával és működőképességével nem lehet sohasem teljesen elégedett. Egy rosszul szigetelt hegyű tör-rel vagy csak másfél kiló nyomásra működő párbajtörrel vívni éppen taktikai hiba, mintha valaki lelép a hátsó határvonalon és technikai tust kap. Mindhárom eset következmé-nyeként egyformán károsul a versenyző, mégis érdekes módon a technikai tustnál a "hajáttépi", az előbbi kettőnél csak a fejét csóválja. Egyik találatot sem a végzet, hanem saját nem-törődőmsége okozta.

Hogy milyemnek kell lennie a tökéletes gépi és egyéni felszerelésnek, azt a sza-bálykönyv előírja és a hitelesítés során elvileg ellenőrzik, részletezése nem feladatunk. Egy-két fontos és a nemzetközi versenyeken is visszatérő műszaki jellegű zavart, mely a ver-senyzőt hátrányos helyzetbe hozhatja érdemes szemügyre venni.

Ha a gépet működtető áramforrás, akkumulátor, gyakran megesik, hogy nincs kellően feltöltve, alacsony a feszültsége, melynek következtében a gép működése a megszokottól el-tér, lelassul. Ennek legfőbb jele, hogy nem érzékeli a pattanó szurásokat, és a párbajtör-nél sok együttes találatot hoz ki. Különösen ennek az utóbbinak látja hasznát az a párbajtör-öző, aki vezető helyzetben van a mérkőzések során, tehát az együttes találatokkal könny-nyen fokozhatja előnyét a győzelemig. Ilyen akkumulátor mellett nem jó vívni, de ha nincs mód a lecserélésére, a sok együttes találattal kapcsolatos tapasztalatát nem okvetlenül szükséges megosztani a soronkövetkező ellenfelével.

A legismertebb tör-párbajtör és kombinált találatjelző gépek a magyar Gyarmati-Ferencz-Biró mellett a német Ullmann, az olasz Carmimari, a francia Souzy és Soudet cégek készülékei mind kitűnő gyártmányok. A magyar versenyzők számára külföldön talán a Carmimari és a Soudet gépek kissé szokatlanok az előbbieknél ugyanis a párbajtörvívásnál mindkét olda-lon a találatot fehér izzóval és gyenge és rövid hanggal jelzik, sokszor nehéz észrevenni a küzdelem hevében, az utóbbiaknál több teremben a készülék nem a versenyzők között, hanem a velük szembenlevő falba van beépítve, vagyis a mozgó vivó mintegy periférikusan az ellen-fele feje fölött mindkét oldalon láthatja a találatok jelzését.

Nagy létszámú versenyeken fordul elő, hogy egy asztalra két készüléket is helyeznek, mivel mindkét oldalán pást van, ennek bosszantó következményeképpen megesik, hogy a versenyző a szomszéd gép jelzésére leáll és közben tust kap. Ilyen esetben célszerű a versenyrendezőiséget kérni, hogy amennyiben hangváltásra nem alkalmas a gép helyezzenek közéjük választó lapot.

Sokszor előfordul, hogy a gép kezelője szabálytalanul rajtahagyja kezét a kapcsoló gombon, figyelmeztetni kell erre, mert visszaélésre adhat alkalmat és bizonytalan érzést kelt a versenyzőben.

Különösen régebbi típusú készülékeknél fordul elő, hogy kisebb lökésre jelzést ad az egyik vagy mindkét oldal. Gyanus esetekben nem árt gyengén meglökni a készüléket, vagy az asztalt és meggyőződni, nem azt jelezte az imént is. Az is megesik gyakran, hogy a gép hibásan csak egy felvillanással jelzi a találatot és azonnal kikapcsol, mielőtt még a zsüri észrevehette volna. Ebben az esetben a versenyző kérdezze meg a gépkezelőt, jegyzőkönyvvezetőt, amennyiben ők észlelték a versenybíró megadhatja a találatot.

Az elmúlt évek során sokat tökéletesedtek a találatjelző gépek és itt is mondhatjuk, hogy a hiba legtöbbször nem a készülékben van, megbízható és pontos segítőtársakká váltak a vívásban. Jóval több probléma adódik, a doboknál, testvezetékeknél, lamémellényeknél és a fegyverzetben.

A fém pást kitűnő segédeszköz a földszurások kizárására, de azért a versenyző ne bízzék meg benne teljesen, gyakori ellenőrzés nélkül. Sokszor kerül rá szigetelőhatású kréta, festék jelzés, valamint hulladék. Sokszor lyukas és arra is van példa, hogy lábszurás helyett az ellenfél átszurja a fémet és az alatta levő filcen találatot jelez. Ebben az esetben a zsüri csak akkor anulál, ha megmutatjuk neki a keletkezett lyukat. Az is előfordult, hogy a flesselő vívó a lábával véletlenül elszakítja a földvezetéket és a pást szurást mint érvényes találatot, a kontroll elmulasztása miatt megadja a versenybíró. A hiba csak a következő asszó elején derül ki, ekkor már késő a reklamálás.

A fém pást egyik jellegzetes rossz tulajdonsága, hogy sohasem elég feszes és rögzített. Az ilyen hullámos, vagy előre-hátra csuszálkozó pást nagyon megnehezíti az erőteljes lábmunkát. Nem árt ezt olykor tekintetbe venni fokozottabban ügyelve az egyensúlyi helyzetre és nagyobb távolságot tartva, mellyel az ellenfél támadómozgását nehezítjük meg.

A legalattomosabb zavarok egyikét a vezeték dob, illetve annak is a testvezetékhez kapcsolódó konnektora okozhatja. Ez a konnektor igen nagy igénybevételnek van kitéve és ennek következtében, legalábbis ami a hazaiakat illeti, rézhüvelye kikopik, kitégül. A rögzítő szíj ugyan megátolja, hogy a testvezeték kicsusszék belőle, de az állandó fémes érintkezés a mozgás következtében nincs mindig biztosítva. Mivel általában hegyet minden találat után ellenőriznek a párbajtőrben nem is itt van probléma, hanem a kosáron esett találatoknál, melyet gyakran érvényesnek jelez, az ellenőrzésnél a mozgás következtében ismét minden tökéletes és a zsüri megítéli a kosáron esett találatot. A bekapcsolásnál a párbajtőrvívó külön győződjék meg arról, hogy testvezetékének C ága elég szorosan kapcsolódik-e.

Az ellenfél hibás lamémellénye felér egy vereséggel a törvívásban, mégis sokszor megfigyelhető, hogy gondos törőző, aki állandóan ellenőriz, és megköveteli, hogy ellenfele fegyvere szabályos legyen és tökéletesen működjék döntő esetekben is elfogadja a túl kicsi, oxidálódott, sőt szakadt lamét ellenfelén.

Mivel az oxidációnak különösen kitétt hónalj tájon különböző fokozatai vannak, a legtöbb kétes fehérlámpás találatnak lehetnek előidézői. A próbán a vívó általában jóval nagyobb erővel szur, mint az 50 dk ilyenkor érvényeset jelez, a mérkőzés közbeni találat éppen csak, hogy benyomja a rugós hegyet és ez a nagyfokú ellenállás miatt már csak a fehér lámpát hozza működésbe. Egy szabályos felszereléssel kiálló törvívó nem adhat ennyi előnyt ellenfelének.

Mint látjuk a párbajtőr és a tör találatjelző készülékek alkalmazása a vívósportban felvet egy sereg stílus, technikai, taktikai, pénzügyi, sőt morális problémát is. Elfogadásuk nem ment minden zökkenő nélkül. Néhány évvel ezelőtt, a nagy tekintélyű belga Poplimont is négy csoportba a tör találatjelző készülékkel kapcsolatos állásfoglalókat:

1. gépmádók, akik szerint már tökéletes,
2. gépmádók, akik szerint még van javítani való,
3. a gépet kényszerből elfogadók és
4. a gépet elvetők és emberzsürihez visszatérni szándékozók.

Ő magát, a harmadik csoportba sorolta.

Azóta ezen már túl vagyunk, a konzervatív nézet fokozatosan háttérbe szorul és a törgép is teljes polgárjogot kapott nemcsak a versenyeken, hanem a mindennapi edzőmunkában is. Tény az, hogy a gép nem ismer tekintélyt, szimpátiát, kevesebb hibát követ el mint az emberzsüri, tehát realisabb és megnyugtatóbb előtte vívni.

Arról sem szabad azonban megfeledkezni oktatóknak, versenyzőnek, hogy elfogadásával egy új felfogású vívással kerültünk szembe, amit meg kell ismerni, tanulni és tanítani.

A vívóversenyző egyéni felszereléséről

Sokakban felvetődhet a kérdés, hogyan lehet összefüggésbe hozni a vívó egyéni felszerelésének témakörét taktikai vonatkozásokkal, holott ez inkább lehet egy szabálykönyv vagy vívással foglalkozó kézikönyvek tárgya. Taktikáról lévén szó, hogy kerülhet akkor a oszma, pontosabban a vívócipő az asztalra. - Nos ésszerű gyakorlati megfontolások alapján.

Véleményünk szerint igenis van összefüggés és nem is elhanyagolhatóan kevés. Annak az eredményre törő vívónak, edzőnek, vezetőnek, aki a versenyen semmit nem akar a véletlenre bízni nem árt velünk együtt egy kissé jobban szemügyre venni a kérdést.

Abban mindenki megegyezik, hogy a vívófelszerelések korszerűsítései, tökéletesei, a jelenlegi versenyek dimenziói jelentős változásokat hoztak a vívás technikájában, ergo a taktikájában is. A rutinos versenyzőt a technikai sokoldalúság és a hatalmas pszichikai élményanyag mellett éppen az teszi rutinossá, hogy ezen változások során saját vagy más kárán tanulva, tapasztalatokat gyűjtve és ellesve tanulta meg az alkalmazkodást az adott vagy az új körülményekhez. A versenyzői évek mulásával neki tehát már könnyű dolga van, de vajjon ad-e választ vagy tanácsot akár a szabálykönyv, akár egy előregedett kézikönyv egy fiatal vagy a vívás perifériáján élő versenyző számára az újra meg újra felbukkanó változások közepett.

Hogy a szóban forgó témakörnek taktikai oldalai is vannak, arról néhány kiragadott példával szeretnénk meggyőzni az olvasót:

a kardkosár milyenségét a szabálykönyv pontosan előírja ugyan, de arról már természetesen nem szól, hogy egy szabályos, de ugyanakkor agyonhasznált, repedezett kosár szinte kézenfekvővé teszi a ravasz ellenfél taktikáját, vagyis minél több elővágást, hiszen a kosár tompa hangja miatt még a vasas elővágásokat is valószínűleg meg fogja adni a zsüri.

Ki tagadhatja, hogy egy túlméretezett kesztyű, fejkvéd, lamé vagy plazatron-ujj szinte megadja az ellenfél taktikájának irányát és alapját.

Nagyon is elképzelhető, hogy akinek csuszlik a cipőtalpa a páston, ki van téve annak, hogy ellenfele szándékosan alaposan "megmozgatja" és a zavart egyensúlyi viszonyait használja ki az akcióra.

Olyat is láthatott már versenyeken a jó megfigyelő, hogy a vívó kihasználva a megvilágítás fogyatékoságait /napfény, fényszóró/ mozgás közben az ellenfelét a pást kritikus pontjára "huzza" és ott amikor annak sisakrostélyán a fény szétszóródva elkápráztatja, támadja le.

Es még sorolhatnánk az ilyen és ehhez hasonló példákat, amelyekhez kiegészítésül gyorsan hozzá kell tenni, hogy cseppet sem tűnnek lovagias fortélyoknak, sőt olykor visszafelé is elsülhetnek, azt azonban képmutatás lenne elhallgatni, hogy a furfangnak, cselvetésnek ilyen hajtásai is vannak a páston és mint láttuk, ezek szoros összefüggésben vannak éppen a vívó egyéni felszerelésével. A témakör tehát nagyon is beletartozik egy versenyző taktikai nevelésébe, ezért is vetjük fel, noha egyáltalán nem törekszünk teljesre, inkább csak gondolat ébresztőnek szánjuk. Mindenki annyit fogadhat el belőlük, amennyit jónak lát és ugyanakkor további jó ötletek forrása is lehet.

Ugy véljük tanulságos dolog egy vívóversenyző számára megfigyelni, miként készíti elő felszerelését, mondjuk pisztolylovásban - a versenyre készülő sportlövő. Azért említjük éppen a pisztolylovást, mert a víváshoz hasonlóan műmozgásokra épül, koncentrációigényes és eszköze hasonlóan a vívó villanyfelszereléséhez, precízen megszerkesztett technikai mechanizmus.

Már maga a gyárilag tökéletesen kivitelezett fegyver sem felel meg a pisztolylovónak. Maga alakítgatja kezéhez markolatát, hosszú kísérletezés alapján dönti el a fegyver kiegyensúlyozásának mértékét, a megvilágítástól függően festi különböző színűre, vagy korozza feketére a célgömböt és ki tudná még felsorolni mennyi műhelytitka van a gondos előkészítésnek, hogy például a leglényegesebből, a belövésről ne is beszéljünk. Akármilyen furosán hangzik, bár a pisztolylovó egy helyben állva óloz, mégis van aki erre az alkalomra speciális cipőt, oszimat huz, bár a puskás fekvő helyzetben versenyez, mégis különös gonddal szabad magának lövészkabátot bőrből, mely biztosítja számára a leghasznosabb és legkényelmesebb elhelyezkedést. A céllövő edzésének jelentős része a felszerelés tökéletesítéséből, állandó felkészítéséből áll. Es mindez esetleg egy-egy körös eredményjavulásért.

Ezekután elgondolkoztató, hogy a vívásban, amely legalább annyira technikai, mint küzdősport, ahol a pisztolylövésnél jóval nagyobb a mozgásskála és a technikai akadályok lehetősége, a vívók nagy része mégis oly kevés, sőt egyre kevesebb gondot fordít egyéni felszerelésének előkészítésére és tökéletesítésére.

Hányszor halljuk a panaszt az öltözőben: csak egy találaton mulott a döntőbejutás, vagy éppen a győzelem – és lehet, hogy ez az egy tus egy tökéletlen testvezeték, rossz épékosár, vagy rosszul szabott lamé következménye.

De olyat is tapasztalhattunk például egy kardversenyen, hogy az egyik esélyes versenyző egy kölosönkapott, több számmal nagyobb és elhasznált vívóharisnyában vívta végig az előmérkőzéseket és ezek során a kényelmetlen harisnya olyan vízhólyagot idézett elő a hátsó talpélen, hogy a döntőben a fájdalomtól már mozogni sem tudott és visszalépésre kényszerült.

Lám, mit ér a versenyző kemény edzésmunkája, ha a versenyeken egy ilyen könnyen kikerülhető banánnéjon csuszik el?

Bár az előkészület fontosságát nem igen vitatják, mégis sokszor halljuk a szkeptikus fejszóvaló kifogást: ... "ha nekem megy a vívás, mindegy, hogy mi van a kezemben, hogy szemembe süt a nap, vagy csuszik a cipő, a páston akkor is győzők, ha pedig formán kívül vagyok, legyen bár a felszerelésem a sportszeripar remeke, mégis vesztek". – Akik így vélekednek szüklátóköriek és valójában nem tesznek meg mindent az optimális szerelés érdekében. Lehet kimagasló eredményük, de hosszú éveken keresztül tartó kiegyensúlyozott átlaguk aligha.

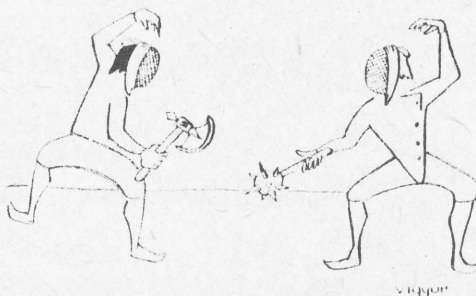
Nem lehet figyelmen kívül hagyni a vívás szemszögéből nézve sem azt a hatalmas színvonal emelkedést, mely a sportélet minden területén jelentkezik az új anyagok alkalmazásával, a sportszerek tökéletes kivitelezésével. Ez az ugrásszerű felszerelés okozta színvonal-emelkedés éppen napjainkban mutatkozik a legmarkánsabban. Se szeri, se száma a nagyszerű újításoknak majd minden sportágban. Elgondolkoztató dolog például, hogy az atletikai mozgásoknál oly tökéletesnek hitt salak és szőgescipő használatát milyen elavulttá tette egyik napról a másikra a műanyagpályák és speciál cipők használata: a tökéletesebb rugalmasabb tapadás, az elrugaszkodásnál jelentősen megnövelte a gyorsaságot. Ez a felismerés a vívóknak is sokat mondhat, hiszen rávilágít arra, ha a starthelyzethez oly hasonló kitörés vagy flessz mozdulatának gyorsaságát izomerővel már nem is, de az elrugaszkodáshoz tökéletesebb fizikai körülményeket teremtve tovább képes fokozni.

Ebben az általános fejlődésben természetesen a vívás sem maradt le. Az elmúlt husz év során eltűntek az esetleges nehéz fejvédék, puhább, tartósabb kelméből készülnek a ruhák, igyekeznek rugalmas és könnyű pengéket kovácsolni, az elektromos készülékeket és alkatrészeit üzembiztossá tenni. A hírek szerint kísérletek folynak műanyagpengékkel, plexi üveggel kombinált fejvédekkel, műszálas vívókabátokkal, újfajta gépekké, mérő és segédeszközökkel. Mindezt azért, hogy a vívás mozgása még könnyedebb, gyorsabb és a találatjelzés megbízhatóbb legyen.

A korszerűsítési törekvéseknek van még egy igen jelentős célja: a vívás balesetmentessé tétele. Ezek és ezek üzik a vívást szerzte a világon, így nem csoda, hogy minden év meghozza a maga sajnálatos vívósérülését. Azt, hogy ezen a vonalon van még mit tenniök a felszerelést gyártó üzemeknek és a karbantartást végző versenyzőknek, igazolja a svéd Wahlber és a francia Lefevre szomorú balesete, mely a közelmúltban történt. Az előbbi egy vadonatúj maszkkal a fején kapta a halálos fejszurást, a másiknak pedig edzésen keresztülszurták mind a két tüdejét és bármily hihetetlenül is hangzik – karddal – amely el sem törött. A vívóteremben mindenkit érhet baleset, és ezt a lehetőséget a minimálisra csökkenteni csakis a fegyellemmel és a felszerelés gondozással lehet.

Végezetül tehát leszögezhetjük, hogy a kimagasló eredmények eléréséhez a technika-taktikai vértettség és a jó versenykondíción kívül szükség van korszerű, jól felkészített, balesetet megelőző egyéni vívófelszerelésre is.

"SZABADON VALASZTOTT"

FEGYVEREK

Tőr

A tőr eredetileg a vivás gyakorló fegyvereként terjedt el. Ez a feladata meg is szabta legfőbb karakterét: legyen könnyű, markolata biztosítson szilárd fogást, de ugyanakkor tökéletes hegyvezetést. A hagyományos, u.n. száraz tőrnél ez a kiváncsi viszonylag könnyen az elektromos változatnál jóval nehezebben érhető el.

A napjainkban használatos török közötti legfőbb különbséget a markolatok jelentik. A vivó számára egy markolat kiválasztása, a megállapodás valamelyik típusnál sokkal több mint szeszély, tetszés vagy nem tetszés kérdése. Alkati, vagy vérmérsékleti tulajdonságok függvénye és legtöbb esetben meghatározza a töröző vivó stílusát is. A szerencsés választás fontos érdeke a versenyzőnek.

A három markolat főtipus: olasz, francia és belga. A franciának és belgának ismeretesebb különböző változatai /kereszt, spanyol, Cardésu/. Mindegyik változattal üzhető a vivás a legmagasabb szinten, de azt is hozzá kell tenni, hogy sajátos előnyök mellett külön-külön hátrányai is vannak. A markolatok részletes leírása és értékelése megtalálható többek között a Rerrich Tilli: A magyar vivás kézikönyve; valamint Lukovics: Tőrvivás című könyvében részletesen, itt mint végső konklúziót, taktikai szempontból, azt vonhatjuk le, hogy a gépesítés okozta spontán alkalmazkodás következményeként a versenyzők nagy része mellőzi az olasz markolatot és inkább a franciát, de még többen a belgát részesítik előnybe.

A rutinos vivó számára az üzletből vagy raktárból kikerülő új fegyver "élettelen" esetlen szerzártnak tűnik, amit alakítani, formálni, próbálgatni "kóstolgatni" szükséges. A fegyvert be kell vinni, hogy az majd a verseny során tökéletes súlyelosztással és megnyugtató érzéssel simuljon a vivó markába, ujjal között érzékelve a hegyet, mintha a fegyver a karjának igazi meghosszabbítása lenne.

Hogy ezt a pozitív érzést elérjük, mindenekelőtt jó pengét kell kiválasztanunk. Ennek legfőbb kritériuma, hogy legyen könnyű, jó súlyelosztású, rugalmas, de főként, hogy ne ostorozzon.

A nagy sportszerezők tudják is biztosítani az összes jelentkező igényt, hiszen kaphatók a pengék különböző keresztméretekben, speciálisan kovácsolva, rozsdamentesítve, kromozva, sőt gyermek vivók részére még rövidített, 80 cm változatban is.

A pengék összeszerelése során ólszerű a tőrrel kissé lefelé és befelé hajlítani, melynek következtében a vonalba emelt kézről a hegy szinte fenyegetően rámutat az ellenfél legközelebbi érvényes felületére, éppen úgy, mint ahogy a céllövő emeli be piasztolycsövét csukló mozgás nélkül a tízes kör közepébe.

A penge után a markolat kiválasztásán van a sor. Ahogy az új cipő lehet kényelmetlen a lábnak, ugyanúgy az új markolat lehet kényelmetlen a kéznek. Ezt is, azt is, be kell járítani. A markolat esetében ez azt jelenti, hogy egyszerű barkácsolással, reszeléssel, hozzátoldással kell a kézhez, az ujjpárnákhoz igazítani. Bár ezen a vonalon a legkülönbözőbb egyéni változatok tapasztalhatók, a közös vonás bennük az, hogy a markolat minél jobban követi a kéz vonalát, alkalmazkodik az ujjak hosszúságához. A mutató és hüvelyk ujj közötti markolatrészt gömbölyű helyett lapos téglalap alakúra csiszolják a legtöbben és akkor érzik jól a fegyvert a kézben, ha a markolat nem tölti ki túlságosan a tenyeret, hanem inkább az ujjhegyekkel érintkezik. Lényeges szempont, különösen a francia markolatnál, hogy ne csuszáljon a kézben. Ezt régebben a markolat zsinorozásával és gyantázásával, újabban pedig gumirozással érik el.

Fontos feladat az összeszerelés alatt álló fegyver jó egyensúlyi viszonyainak kialakítása. Ez a markolatok könnyítésével, rövidítésével, vagy éppen hosszabbításával toldalékok és különleges gombok alkalmazásával érhető el.

Az összeszerelt tőr hegyére, miként a szabály is előírja, műanyag gombot kell erősíteni, vagy szigetelő szalaggal kell körülvenni. Ennek balesetmegelőzési oka van, de egyébként is hasznos, mert a találat jobban ül és jobban is látható.

A fenti szempontok az elektromos fegyverek esetében is érvényben vannak, de összeszerelésük már szakember feladata a megadott előírások és szabványok alapján; mindezek mellett a versenyzők jól felfogott érdeke, hogy ezeket a munkálatokat megfigyelje, alap-

vető szakmai fogásokra tegyen szert, mert ezzel képes lesz fegyverének üzembiztonságát állandóan ellenőrizni. Célszerű a legjobb, lehitelesített és névjeggyel vagy egyéb jellel ellátott villanytörököt hegyvédővel, előre elkészített tartalékpengék kíséretében, a versenyekre félretenni, és akkor a versenyzőt fegyverei sohasem fogják cserbenhagyni.

Párbajtőr

Mint a kombinatív vívás fegyvere erősebb, nehezebb alkatrészekből álló szuró-fegyver. Különbség még a törhöz viszonyítva, hogy az asszószerű gyakorlásnál és versenyen csak az elektromos változatát alkalmazzák és a markolatok közül az olasz már nem használatos.

A penge kiválasztásnál és összeszerelésnél a törhöz hasonló szempontok az irányadók, de a francia és belga markolatok, taktikai okokból, a törhöz viszonyítva bizonyos torzulásokon mentek keresztül. Sokan nem törődve ugyanis az előnytelen súlyelosztással, a szabályok engedte maximális hosszúságú francia markolatot alkalmaznak túlméretezett gombbal a végén, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy a markolat végét fogva, a fegyver teljes hosszúságát kihasználva tarthassák a kezükben. Hasonló szempontok teszik szintén egyre népszerűbbé a francia markolat egyik változatát, az úgynevezett Cardère markolatot, amely inkább egy hosszúra elnyújtott gombbal ellátott belga markolathoz hasonlít, és bár otrombán nehéz, véleményünk szerint szabálytalanul fogás változtatásra ad lehetőséget. Vagyis, ha a versenyző el akarja rejteni osuklóját, bent fog a kosárnál, ha pedig hosszabb akar lenni, képes a gombnál is szilárd fogást találni.

A különböző markolat fogásmódok egyre jellegzetesebb párbajtőr jelenségek és a taktikai hátteret nem lehet nem észrevenni. A hagyományosan kosárnál fogó versenyzők az atlétikusabb, koordináltabb mozgású, jól parirozó vívó karakterekből állnak, akik a gombnál fogva vezetik a pengét inkább törékenyebb, jó tempóval megáldott, közbeszurásokra építő, úgynevezett "tusór" versenyző típusokból tevődnek össze. Vannak olyanok, akik az asszó során többször is fogást változtatnak taktikai tervüknek megfelelően, védelemnél vagy közbeszurásnál erős, egy tempó csuklószurásnál pedig lazább, nyújtottabb fogást keresve a markolaton.

A francia markolatu párbajtőrnek ezt a rendellenesnek tűnő nyújtott fogását a versenyző képzése során nem szabad mellékesnek, vagy károsnak felfogni, hiszen a nagy versenyzők között is sok alkalmazza, hogy mást ne mondjunk az olimpiai bajnok Delfino és a világbajnok francia Guittet, Nemere Zoltán az 1965. világbajnok pedig a Gardere markolatnak használja ki ezt az előnyt.

A jelenleg használatos párbajtőrök nagy része éppen a túlméretezett markolatok miatt meglehetősen nehéznek tűnik. Felvetődik a kérdés, nem lenne e célszerű kisebb módosításokkal könnyebbé tenni.

Ezzel kapcsolatban érdemes egy-két évtizeddel visszapillantani. Az ötvenes évek táján nem egy élvonalbeli párbajtőröző fáradozott azon, hogy köszörüléssel, reszeléssel, markolat lyukasztással, alumínium gombbal és egyéb módosításokkal könnyítse le fegyverét a lehetőség alsó határáig. Rekordokat tartottak nyilván, kinek van a legkönnyebb párbajtőre a mezőnyben. Igyekezetüknek nemcsak reális oka, hanem eredménye is volt, abban az időben ugyanis még az éles és tuskés szuróhegyek voltak az epék végén, amely kézenfekvővé tették a csuklószurások technikájának és taktikájának kialakítását. Ez a "manzsettázás" magas szinten, osakis az ilyen "kihegyezett" lekönnyített párbajtőrökkel volt elképzelhető, innen tehát a fegyverek fokozott felkészítésének nagy igyekezete.

Az elmúlt évtizedben a nemzetközi szabályok a szuróhegy tuskéit "fullánkjaikat" fokról fokra szelidítette és a mai lapos szuróhegygel a csuklóvadászat már nem a régi hatásfoku, a taktikája is megváltozott.

A jelenlegi atletikusabb és dinamikusabb párbajtőr modornak már nincs annyira szüksége a végtelenségig lekönnyített fegyverekre, hiszen a pengétámadásoknál, egy kizáró feltartó szurásnál jó is ha annak a fegyvernek súlya, tartása van. Akinek azonban a taktikai fegyvertárában a csuklószurás jelentős szerepet játszik, nem árt, ha van erre a célra egy jól előkészített könnyű és érzékenyhegyű fegyvere készenlétben.

Szót kell még ejteni a pengék hajlításának taktikai szerepéről, mert bár mértékét szabály rögzíti, mégis sokan ismerik és élnek vele. Az egyenes siktól lefelé, felfelé és befelé hajló pengék a szögzurások kivitelezését igyekeznek eredményesebbé tenni. Nem árt tehát kísérletezni vele, vagy az ezzel próbálkozó ellenfelünk ilyen irányú penge előkészítéseit figyelemmel kísérni.

A jól működő párbajtőrrel szemben legfőbb kiváncsi a szabályadta lehetőségen belüli pengemerevség és érzékeny szuróhegy. Igen fontos még a szoros testvezeték kapcsoló és annak elkerülése, hogy a kilógó pengevezeték vagy tisztátalanság a kosáron találatjelzésre adjon lehetőséget.

Kard

Az elmúlt évtizedekben a kard is formálódott a versenyzők kezéhez. A legfőbb cél a fegyver könnyítése és a csukló fokozottabb védelme lett. Eltűntek a nehéz nyolcos pengék, a jelenleg használt vékonyabb pengéket házilag köszörülve teszik még könnyebbé, az új gyárilag kialakított "Y" keresztmetszetű kardpengék emellett még jobb tartást adnak az acélnek, és kevésbé ostromoznak.

A különböző kosár formákközött igen népszerű nemzetközileg is az ugynevezett magyar kard modell, melyet versenyzőink és külkereskedelmünk tett ismertté, és amely a szabályadta lehetőségén belül maximális védelmet nyújt az elővágásoknál, ezenkívül ugy alaphelyzetekben, mint az elfordításoknál érezhetően jobb súlyelosztást kölcsönöz a fegyvernek.

A biztosabb fogást a jobb tapadást és vezethetőséget sokan a régebbi famarkolat gumirozott markolattal való felcserélésével próbálják elérni.

Az összeszerelésnél a penge tövét célszerű a törhöz hasonlóan kissé lefelé és befelé megtörni, ezáltal a vonalban vagy meghívásban tartott kard jobban rááll a célpont-ra. Mint már az előbbieken említettük, tanácsként adható a kardozóknak, hogy ne ragaszkodjanak az elhasznált és megrepedezett kardkosárhoz, mert annak tompa hangja megzavarhatja a zsűrit az elővágások megítélésénél.

Kiegészítő felszerelések:

Hegyvédő

Lehet egyszerű műanyag hüvely, vagy osavarmenettel ellátott kis fémtok, mely megvédi az érzékeny elektromos szűrőhegyet ütéstől, nedvességtől, szennyeződéstől. Különösen szállításkor, utazáskor hasznos.

Kosárpárna

Védi az ujjakat hevesebb ütközésnél a sérüléstől. Hiánya vagy elhanyagolt állapota sokszor lehet kellemetlen vízholdyag vagy bőrkeményedések okozója, ez a verseny során csökkentheti a vivő akcióképességét. Mindhárom fegyvernemnél használatos, bár kardnál ritkábban.

Fegyverbiztosító szij

A francia markolatnál ma már ritkábban használatos kis szij hurok, melyben fogáskor a vivő keresztüldugja a mutató és középső ujját abból a célból, hogy erősebb ütésnél, vagy közelharonál a fegyvert ki ne ejtse a kezéből.

Testvezetékbiztosító

Az elektromos fegyvereknél a testvezeték érintkező dugóját biztosítja, nehogy mozgás közben az elektromos érintkezés megszakadjon. A párbajtőrnél ez legtöbbször egy kapocsal ellátott szij, a töröknél gyakran látható különböző praktikus rugós megoldás is. Igen fontos, hogy minden versenyfegyver el legyen látva velük, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a versenyeken se szeri se száma a kijövő testvezetékek miatti sikertelen vagy éppen fordított találatoknak.

Csuklószorító

Igen sokan az olasz, kevesebben a belga markolatot használó vivők közül szijpánttal, vagy pertlivel erősítik a fegyvert a kezükbe. Céljuk a szilárdabb fogás úgy az akoló mint a kéz ellazítása során. Eme előnye mellett megemlíthetjük azt a hátrányát, hogy a hegy vezetése kevésbé függetleníthető a csuklótól és hevesebb közelharonál éppen emiatt kézránduláshoz vezethet. Alkalmazása tehát nem mindenki számára lehet előnyös.

Fegyverkulcs, ellenőrzőlámpa, szigetelőszalag

Mindháromnak a verseny során a kézügyben kell lennie. – Különösen a belga markolatok visszatérő jelensége, hogy a csavar meglazul és a fegyver lötyögni kezd a kézben. Az ilyen fegyver nemcsak egyik pillanatról a másikra üzemképtelenné válhat, hanem idegesítően hat a versenyzőre is, zavarja összpontosításában. Sohase mulasszuk el tehát ezt csavarhúzóval vagy fegyverkulccsal azonnal kijavítani. – Az ellenőrzőlámpa nagy segítséget jelent a versenyzőnek abban, hogy a soronkövetkező mérkőzésre valóban üzembiztos fegyverrel álljon ki, és felfedezze az esetleg rejtett hibákat. – A szigetelő szalaggal nemcsak a fegyver kisebb elektromos hibáit hozhatjuk rendbe, hanem segítségével jobb fogást is biztosíthatunk a markolaton.

Ruházat

Fejvéd

Végignézve tetőtől talpig a beöltözött vívón, legszembeütőbb felszerelési tárgya a fejvéd. Vele szemben támasztott legfőbb igény a biztonság, a balesetvédelem legyen. A jobb, korszerűbb anyagok lehetővé teszik, hogy emiatt azért ne legyen sem túl nehéz, sem túlméretezett. Ezt a sportszerüzemek azzal is igyekeznek biztosítani, hogy a kombinált fejvédek mellett, a fegyvernek speciális igényeit szem előtt tartva külön tör, kard és párbajtőr maszkokat gyártanak. Ilyen igények a törnél a jó szigetelés, a szabályosan kimosott szakál, párbajtőrnél a fokozottan erős rostély, kardnál pedig a vágások puhább felfogása, a nyak fokozott védelme a lehető legkisebb felületet nyújtva.

Eme általános kívánalmak mellett van egy két szempont, amire figyelni kell, mielőtt valaki a fejvédet versenyzésre befogja: először is ki kell alakítani a fejformához, hogy viselése egy egész napos verseny során se legyen kényelmetlen. A tökéletesebb látási viszonyok eléréseért célszerű a rostély belső részét időnként nem pattogó fekete matt festékkel bevonni, mellyel a zavaró fényszóródást csökkenteni lehet. Ugyanebből az okból különös tekintettel a pástok fölé erősített reflektorokra, a rostély homlok előtti részét legjobb szigetelő szalaggal leragasztani, mintegy szem ellenzőt képezve, ahogy azt a céllovók is igénylik.

A maszk belső részét újabban enyhén párnázott plasztikkal vonják be bőr helyett, ez jobban szigetel a könnyebben tisztántartható. A párnázást főlegesen túlzásbavinni egyrészt a párolgást akadályozza, másrészt a lármas vívóteremben a hallási viszonyokat ronthatja, ami egy nem hallott vezényszó esetében találatot is jelenthet.

A fejvédet igen gyakran kell átvizsgálni, szilárd e még a rostély, a szálak összeforrasztása, a varrások vagy összeillesztések mentén nincs e nyílás, ahol becsuszhat egy eltörött penge, nyújt e a szakáll védelmet a nyaknak. Amennyiben a kívánalmaknak nem felel meg és kijavítani nem lehet, ki kell selejtezni. Egy fejvéd kihordási ideje versenyzőnél 2-3 év.

A versenyzők rossz és életveszélyes szokása, az akció után a fejvéd lekapása. Erről ugy lehet leszokni, hogy a fejvéd hátsó felén a nyaknál gümiszalagot kell keresztben felerősíteni és ez megakadályozza egy maszk leesését, mint annak lekapását.

Vivókabát és nadrág

Kevés változáson ment át az utóbbi időkben. Bár az ifjabb vívók körében még mindig szempont, hogy a vivóruházat előnyösen domborítsa ki a test formáit és az izmok játékát, a többség azonban előbb-utóbb rájön, hogy a balesetvédelem mellett a legfőbb szempont a kényelmes és akadálytalan mozgás. A combrafeszülő törnadrágok és a kart elszorító epékabátok ezt nem igen tudják biztosítani, különösen ha beleszámítjuk a gyakori mosások következtében a kelme összemenését. A három fegyvernem részére kialakult szabályos és praktikus szabás általános az egész világon. Újításokat a kelme vonalán tapasztalhattunk. Egy időben a franciák műszálas anyagokkal és gombokat helyettesítő ujfajta patentokkal kísérleteztek, a gyakorlatban azonban nem igen váltak be. Az ideális tehát puha és igen erős kelme alkalmazásával sportszabóságaink ezideig még adósak maradtak.

A ruhával kapcsolatosan adható a vívó számára néhány tanács: új ruhában semmiesetre sem, a frissen mosottal pedig csak akkor álljon ki versenyre, ha azt előzőleg bevitte, beleizzadt, tehát megpuhította; a szokásos vattázason kívül célszerű különösen epévívóknál a kulcsosont feletti részt külön kipárnáztatni, egy erőteljes kulcsosont szurás fájdalmas és bénítólag hat a fegyveres karra; a kabát belső kapcsolásánál gomb helyett pertlit használjunk és az epé kabátokra hátul legalább két karabinert varrassunk.

A lamémellény

A legfőbb szempont, hogy az adott anyagból a szabályoknak megfelelően pontosan testreszabott legyen. Minden centiméter fölösleg találati felület az ellenfél számára.

Kopott lamét lehetőleg ne használjon a versenyző, mert bár kevésbé "sebezhetőnek" érzi magát általa, visszajára is fordulhat, amikor kötelezik a kicserélésére, mellyel megtörhetik lendületét és fölösleges idegeskedést okozhat. Saját érdeke, hogy időnként ellenőriztesse az ellenállását és a hibás helyeket folttal vagy fémtartalmu festékkel javíttassa ki.

A lamémellényt használat után célszerű fogason megszáritva tárolni, mert a nedvesen és összegyürve félredobott lamé élettartama a felére csökken.

Fehérnemű.

Egészségi szempontok alapján a vivónak a felső vivóruha alatt puha, testhez-simuló fehérneműt célszerű viselni. A trikó lehetőleg fehér, mert a másszínű megfoghatja a fehér vivókabátot, és olyan hosszúságu legyen, hogy a derekat jóval a csipő alatt is takarja, a vivóknál oly gyakori derékfájdalmak megelőzése érdekében. Hosszu jäger fehérnemű használata nem szokásos, bár volt ismert magyar vivóbajnok, aki téli versenyeken rendszeresen ilyet viselt a lábizmai melegen tartása érdekében.

Vivóharisnya

Akár pamutból, akár gyapjuból van, legyen lábra illő, hosszuszárú, felül gumirozva. Az új vagy frissen mosott harisnya belső lábfejét célszerű az érzékenyebb lábúknak verseny előtt hintőporral alaposan megszórni, mellyel elkerülhetjük a lábfej kidörzsölését.

A vivócipő

A jó vivócipő gyorsabbá, robbanékonnyabbá teszi a vivó mozgását, igénye és használata találatokban mutatkozik meg a verseny során.

A jó vivócipőnek három kivánalomnak kell megfelelnie:

1. legyen kényelmes a láb alkatának megfelelő,
2. tökéletesen tapadjon a pásthöz,
3. legyen alkalmas az elöl és hátul lévő láb különböző igényű terhelésének elviselésére.

Az első két szempont figyelmen kívül hagyása sok esetben volt már kisebb-nagyobb vivósérülés előidézője: csonthártyagyulladás, bokasüllyedés, Achilles in gyulladás, sőt a boka vagy térd szalagszakadással súlyosított teljes kifordulása stb. A cipőnek tehát pontosan kell illeni a lábra, puhán, de azért erősen tartva és körülfogva. Az alkati különbségekre jó példa lehet, hogy míg Balozó András öttusa világbajnokunk megemelt sarku vivócipőben érzi jól magát, még a tornaipőre is külön sarkat vulkanizáltat, mert úgy érzi, így pihentetőbb az állás a talpizmai számára, addig Szócs Bertalan vivóedző azt vallja, hogy az az ideális, ha minél vékonyabb a vivócipő talpprésze, akár a futó vagy balettoipő esetében, ebben ugyanis jobban érzi a vivó a talajfogását.

A cipő jó tapadását úgy lehet elérni, hogy a vivó olyat használ, aminek a talpa recés, vagy rücskös puha gumifelület. A régebbi fajta króm vagy lecsiszolódott talpu tornaipő már nem lehet igazán megfelelő. A versenyző akkor jár el helyesen, ha legjobb cipőjét nem nyuzza szét az edzések során, hanem félreteszi a versenyekre és az elhasználódott talpfelületet gyakran ujjal pótolja.

A harmadik szempontnak is érdemes figyelmet szentelni, bár ez inkább a sportcipészek számára lehet tanulságos. A vivásban a két lábnak különböző a szerepe: amíg a hátsó többnyire lökő, addig az első inkább támaszkodó, a lökést felfogó mozgást végez. Eszerint a hátsó cipőnek lapostalpu, puhakérgűnek kell lenni a belső talpél legömbölyítve jobb tapadásra alkalmassá téve, az első pedig erősebb kérgű, rugalmasabb és szilárdabb sarkura kellene kialakítani. A jelenleg vivásban használatos cipők ezeknek a kivánalmaknak nem mindig tudnak megfelelni.

Tanácsként adható még a versenyzőknek, hogy új cipőben, de még az alighasználtban sem versenyezzen, mert feltörheti a lábát, és erősebb edzés időszakban is mindig használjon sarokgumit.

Vívókesztyű

Kevés változáson ment át az utóbbi időben, inkább csak a kardkesztyűnél csökkent a túlzott kipárnázás, és a törkesztyűnél a szár lett rövidebb.

A párbajtörkesztyűnél jelentős szempont, hogy szorosan simuljon a csuklóra. Ezt sokan fehér ragasztó szalaggal, vagy gumirozott manzsettával igyekeznek még jobban elősegíteni.

A használat előtt célszerű a kezet bevizezni, majd a kesztyű felhuzása után enyhén a kesztyű bőrét is, ezáltal jobb lesz a tapadás. Sokan ezt gyantázással a verseny folyamán többször is biztosítják.

Az a tapasztalat, hogy az újabban használatos gumimarkolatok erősen koptatják a kesztyű tenyérbőrét, ezért ezt a részt jobb és vastagabb bőrrel kell megrendelni a készítőnél.

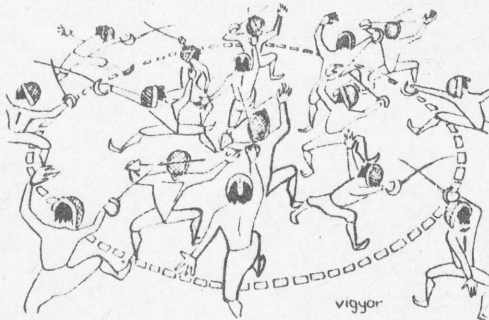
Biztonsági felszerelések

Megemlítésük csak annyiban kívánkozik ide, hogy elsőrangú szerepet töltenek be a vívó baleset védelmében, hiányuk nem csak szabályellenes, hanem a versenyzőt a mérkőzés során haroképtelenné teheti, ami a vereséggel egyenlő.

Első helyre kívánkozik a védőmellény, amely egyelőre csak a párbajtőrnél kötelező, általánossá tétele azonban nagyon is szükségsszerű lenne. Gondoljunk arra, hogy az erős izzadás miatt éppen a vívókabátok legkritikusabb pontján, a hónaljban a legnagyobb az elhasználódás. Egy itt becsuszó szurást a mellény még mindig felfoghatja, tehát a versenyzők rosszul teszik, ha kényelmi szempontok miatt mellőzik.

A hölgyvívóknál hasonló fontossággal bír a mellkosár, melyet sisakrostélyból és műanyagból is előállítanak. Megemlíthető még a kardozók könyökvédője, melyet egyre kevesebben használnak, egy előzetes könyöksérülés után azonban ajánlatos ismét elővenni.

"KÖRMÉRKÖZÉS"

Diadal és halál Kaliforniában

Emlékezés Jekelfalussy Piller Györgyre (1899-1960)

Egerben született, abban a házban, ott, a dohánygyár mögött, ahol "a magyar kard dicsőségének emlékére" egy barokkos faragású kő tábla örökíti nevét. Akkor született, amikor a XIX. század fáradt mozdulattal már-már nyújtotta a stafétabotot századunknak. Vívóink letűnt nagy mesterük, Keresztessy József emlékének hódoltak a Magyar Athletikai Club rendezésében zajló vívóverseny keretében. Annak a nagymultu oktatónak, akiről Kossuth Lajos így írt emlékezéseiben: "Ugy összenőtt a vívással, mint kardvas a markolatával." Az indulók között ott volt Berty László, a penge legkiválóbb virtuóza, Mészáros Ervin, a későbbi legendás hírű "Kapitány", Porteleky László dr., a következő évben, 1900-ban első ízben megrendezett kardbajnokság győztese. Három évtized múltán ők még mind tanúi lehetnek Piller György diadalmas vívókarrierjének, egy markáns egyéniség; ritka sporttehetség kiemelkedő győzelmi sorozatának, egy fényes futócsillag káprázatának.

A verhetetlen magyar kardot az 1928. évi olimpiai bajnoktól, Tersztyánszky Ödöntől vette át, és valami ősi ösztönből fakadó virtussal - "kardratermettséggel" - tüneményesen rövid idő alatt jutott el vele a csucsra, Kaliforniában, Los Angelesben, az 1932. évi olimpián.

Tersztyánszky, a nagy előd, az 1927. évi hágal katonatiszti Európa-bajnokság tapasztalatairól beszámolva, már jól látta benne a kibontakozó nagyságot: "Piller... ama fiatalok közé tartozik, akik szorgalmas munka esetén nagy vívó-jövőnek néznek elébe." Piller Tersztyánszky jóslatát nem annyira szorgalmával, inkább megcsodált talentumával igazolta hamarosan, s a livornói Nedo Nadi, a magyar vívók lelkes és híres barátja 1931-ben, a legnagyobb olasz sportlap hasábjain - nyilván Piller 1930. évi Liége-i európa-bajnoki győzelmére utalva - már így nyilatkozik: "Tavaly Piller tünt fel nem mindennapi tudásával. Ma ő a legjobb magyar kardvívó..." És most már, kellő vívástörténeti távlatból hozzátéhetjük, hogy azokban az időkben, az 1929-1933-as években egyik legjobb törvívónk és az egész világ legkimagaslóbb kardvívója volt. "Egészen külön egyéniség a magyar kardvívás terén. Utólérhetetlen taktikai tudásával és kiváló tempóérzékelével, mint versenyző, iskolapéldát nyújtott." - írja róla Gerentsér László dr.

Fekete haju, élénkszemű, szép szál ember volt. Olyasfajta, akiről azt mondjuk: "Isten is jókedvében teremtette." A versenyzéshez szükséges nagyszerű fizikai adottságok mellett, az idegek higgadsága, a kételytől mentes magabiztosság, a szélesskálajú technikai tudás, a mindenki által elismert és megcsodált leleményesség mind együtt volt benne. Támadásban és védekezésben egyaránt kitűnő volt. Taktikai készségéről, a "harcot" megelőző felderítési módszeréről külön tanulmányt kellene írni. Egy hadtörténész valahogy így példázta a taktika és stratégia közti különbséget: "A taktika olyasféle, amikor a tehen alól kirántjuk a tejjel teli zsajtárt, a stratégia, midőn a tehenet is elpusztítjuk." Piller egyben stratégiája is volt a vívásnak. Kabos Endre egyetlen tanulmányában, nem kétséges, hogy őt jellemzi, amikor így ír: "Sok ellenfelét fellépésével annyira zavarba ejti, hogy tudat alatt már eleve feladják ellene a küzdelmet." Nem volt hirtelen a cizelláló pengevezetésnek, elvetett minden sallangot, feleslegesnek talált minden csillogást. Kicsit száraz, de precíz, biztos és gyakorlatibb volt a vívómódora. Hasznos és eredményes. A legegyszerűbb hatásos eszközöket kereste mindig. Elszánt, energikus, bátor versenyző volt. Benne csucsosodott ki a magyar kardvívó stílus, róla mintázható az ésszel párosult férfias küzdőtípus.

Vidéki állomáshelyéről, Miskolcra járogatott fel a fővárosba, atlétikai versenyekre. Huszonöt éves; kedvence sportja a diszkoszvetés, valamivel később a birkózás, habár idősebb Gerevich Aladár mesternél, Miskolcon már vívogatott is. A fiatal katonatisztet nemsokára berendelték az akkoriban alakult SPOTI-ba, kétéves tanfolyamra. Mint előző iskoláit, ezt is kitűnő eredménnyel végezte, egyetlen "halványabb" osztályzata éppen a vívásból volt, mert olykor elhanyagolta a vívóversenyek látogatását, amit pedig mesterei: Gellér Alfréd, főleg azonban Borsodi László igen szigorúan vettek. Nagy Ernő, a Los Angeles-i magyar olimpiai kardbajnok-osapat tagja, valaha Piller György SPOTI-beli tanfolyamtársa, elmondta, hogy a versenyekről alapos beszámolót kellett tartaniok mestereik előtt, aprólékosan elemezni a versenyzők stílusát. "Nem sétálhattunk a versenyeken. Figyelnünk kellett, értékelni a sikerek titkát, kutatni a vereségek okát. Borsodi nagysága abban rejlett, hogy a technikailag jól képzett vívókat látni tanította, rávezette az ellenfél hibáinak kihasználására. Gondolkodnunk kellett, töprengenünk a megoldás felett, mint a sakkozónak."

És még egy. Neves, tehetséges tanítványait minden nagyobb nemzetközi versenyre más és más, addig alig vagy csak kevesek által ismert "technikai trükkkel" ajándékozta meg, afféle suum cuique-alapon és be is sulykoltatta velük, alaposan. Ezeket az extra-akciókat oly féltve őrizte, mint az Abdullah cég a rózsalevélvégű cigaretták gyártási titkát. Piller attól kezdve, hogy nevet szerzett magának, soha nem a klub vívótermi nyilvánossága előtt, hanem mindig titokban készítette elő a nagy versenyekre, nehogy a kettőjük ötleteiből kialakított új fogások idő előtt "forgalomba" kerüljenek, hanem valóban a meglepetés erejével hassanak majd. Így gyakorolta a középtávfutást Nurmi is, kezében órájával, távol a közönségtől, de már az ókori görög atléták is így készültek fel a gimnáziumokban.

Ez a módszer is: új technikai és taktikai elemekkel gazdagítani a jó versenyző egyébként sem szegényes repertoárját, jelentős szerepet játszott abban, hogy ennek a nagyon tehetséges, fogékony vívónak félelmetes hirtelen legyen a nemzetközi pástokon. Piller ugyyszólván minden alkalommal "hozott valami újat", mindig bővítette a kardvívás szinte végtelenségig variálható technikáját, aztán az "ujat", mint egy lejátszott lemezt, félretette egy még újabb kedvéért. "Korszakai" voltak, mint Picassonak a kék-, rózsaszín-, kubista - és egyéb korszakok, nála - rövid versenyzői időszakok arányában - egyidőben az ismétlővágás /rimessza/ - korszak, aztán a tempómell-korszak, a kizárószúrás-korszak, stb... A Budapesten megrendezett 1929. évi Honvédtiszti Európa-bajnokságon, amelyet igen erős mezőnyben megnyert, az olasz Marzit egyetlen asszóban, meggyőzően fejjavagást mimelve, háromszor kényszerítette fejjvédésbe, hogy aztán igen jó időben karjára rimesszázzon. Megint más változatban mutatta be az ismétlővágást a bécsi Európa-bajnokságon. A Los-Angeles-i olimpián ellenállhatatlanul készítette ellenfelét, hogy nagy távolságról támadjon és ez kiváló alkalmat adott tempó-mellvágásainak vitathatatlanul érvényesítésére. Nagy Ernő, érdeklődésekre, elmondta, hogy a "tempó-mell-korszakban" ott, Los Angelesben egy-egy mérkőzésen legalább két-három találatot ezzel az akcióval szerzett: "Az egyéni versenyben Van Rossem után a lengyel Papée volt a zsürielnök, én pedig az egyik oldalbíró. Piller olasz ellenfe-

le, De Vecchi előrelép, Piller ragyogó tempóban hosszan kinyul, talál. Az olasz vivó szinte megmerevedett, kardja a levegőben megállt és De Vecchi a továbbiakban könnyű zsákmánya lett Pillernek.

- Acélból vannak az idegek ennek az embernek! - fordult hozzám elragadtatással Papée."

Valóban. A Los Angeles-i X. olimpiai kardversenyen - Petschauer Attilát kivéve - csupa olyan kardvivónk küzdött, akinek ez volt első olimpiai szereplése. Ez a kardcsapat, Jekelfalussy Piller György tekintélyének és magabiztosságának áramkörébe bekapcsolva, az akkori idők verhetetlen vívóegyüttese volt: Gerevich, Glykais, Kabos, Nagy, Petschauer, Piller ...

Kalmár István dr. "Fejezetek a Los Angeles-i Olimpia történetéből" c. érdekes könyvében színesen írja le benyomásait a csapatbajnokságot eldöntő olasz-magyar mérkőzés előtti hangulatról:

"... A nézők között sok nevezetes fej tűnik fel. A film vivóbajnoka, Douglas Fairbanks ül az első sorban. Végre látni akarja, hogyan kell ezt a mesterséget valóban jól csinálni. Mellette Robert Montgomery és a szép szőke Constance Bennett, a Metro legjobban fizetett sztárja. Társaságukban Lukács Pál, feleségével. Mindegyikük halálsápadt az izgalomtól. Főleg Lukács Pál. Alig szuszog már, a körmeit rágja. Nem hiszi el Pillernek, aki a legnyugodtabb az egész teremben, hogy ettől nem kell félni, itt magyar győzelem lesz!"

Es így is lett.

Ilyen elsőprő győzelem olimpiai találkozó csapatversenyein, a magyar-olasz riválizálás során még nem született. 9 : 2-nél az olaszok abbahagyták a küzdelmet. "Piller gyors, határozott, erélyes és főleg szellemes volt." Ragyogó képessége az egyéni kardverseny során is messze kimagaslott: "Agyafurt, eszes, tempóját minden pillanatban változtató, kiszámíthatatlan. Hol úgy támad, mint a villám, hol pedig az idegeket gyilkoló lassúsággal lel rést magának ... Nyugodt, számító ... Mindig haditervvel állt ki a mérkőzésre, úgy verekedett minden tusért, mint aki tudja, hogy nem repül az ember szájába a sültgalamb. Ha egy-egy pillanatra rosszabbul ment neki, nem roppant össze. Férfiasan akarva küzdötte ki a bajnokságot. Öntudatos győzelem volt."

Nemrégem kezembe került egy spanyol nyelven írott könyv, Haro Oliva Olimpicas c. írása. Mexikóban adták ki, az ottani olimpia évében. Írója, a mexikóiak valamikori lelkes, reményteljes vivója, a Los Angeles-i olimpiáról emlékezve idézi az egyéni kardverseny előmérkőzésének egyik kedves jelenetét:

"Piller, a nagytermetű magyar bajnok volt a kard hőse. Amikor a kardegyéniben vívtam vele, már 3:0 előnnyel vezettem, a bajnok és a nézők óriási meglepetésére. A helyoserenél, mely az első három találathoz következett, hozzám lépett, a karjaiba vett és meg-rakodva velem átment a pást másik oldalára. Ez engem annyira megindított, - hiszen rendkívül fiatal voltam, hogy ideges lettem. Piller végül - befejezve játékát - 5:4 arányban legyőzött. Emlékkönyvemben van egy dedikált fényképem tőle, amely erre a találkozásra utal: A világ legtemperamentumosabb fiatal vivójának."

Los Angeles után úgy tűnt, elveszi kardját trófeái, a két olimpiai- és öt európai-bajnoksági aranyérem mellé. De egyszer még láthattuk villanó pengéjét, vitathatatlan fölényét, erőt adó nyugalmát és magával sodró magabiztosságát, torkot, szívet szorongató remek-lését. 1933-ban, a Margitszigeten rendezett Európa-bajnokságon.

Soha még annyi nézője nem akadt vívóversenynek. A csapatversenyen nyolc nemzet vivói mérköztek. Az olasz színeket a velünk oly sok kemény csatát végigharcolt nagyszerű ellenfelek, Marzi és Gaudini mellett, a Los Angeles-i "tűzkeresztészen" átesett fiatal Pinton és a nagy nemzetközi versenyekre először bevetett, tehetséges Salafia, Turchi és Ughi képviselte. A két csoportban vívott előmérkőzésen simán tuljutottak a magyarok és az olaszok is, Anglia, Lengyelország került még a döntőbe. Közben az olaszok elhamarkodottan megóvták Rajosányi szereplését azzal, hogy neve nem szerepel az indulók névsorában. A mi-eink ez ellen nem tiltakoztak, Rajosányi aznap erősen formán alul szerepelt, Zirozy sem vívott jól. Ekkor az olaszokat váratlan meglepetés érte. Piller, bár olimpiai győzelme óta versenyen nem indult, edzést sem folytatott - engedve a magyar vezetőség rábeszélésének - "teljes vértetében", vivók és nézők óriási tapsvihara, tombolása közben megjelent a színen. És attól kezdve, mint Garrick vagy Talma mellett koruk legnagyobb művészei, mindenki más szinte csak mellékszereplője lett a küzdelemnek. Az olaszok nem tiltakozhattak, Jekelfalussy Piller szövetségi kapitány neve benne volt a csapatban indulók névsorában. A lengyel válogatottal szemben előbb még elég keservesen küzdő magyar vivók Piller csatlakozásával új erőre kaptak és 9:3-ra verték meg a jól felkészült olasz csapatot. Gaudinit, a két méteres óriást Piller percek alatt ugyszólván lesöpörte a pályáról, 5:1-re győzte le. Ezzel még tartozott félelmetes ellenfelének, Los-Angelesi egyetlen vereségéért ...

Mindez csak egyik arca. A versenyzőé. Hosszu lenne felsorolni azt a fáradhatatlan munkásságát a maga egészében, amelyet a magyar vívósport érdekében mint szövetségi kapitány, eredményes sportdiplomata, teoretikus, kiváló edző és tanácsadó fejtett ki. Meg kellene rajzolni azt az arcát, amely a nemzetközi vívóvilág osztatlan bizalmát élvező korrek és határozott döntőbírójaként mutatja be. És megformálni azt a Piller Györgyöt, aki 1936-56 között négy olimpiára kísérte Nestorként vívóinkat és elég volt szétnéznie a hatalmas mezőnyben ahhoz, hogy pillanatok alatt felmérje az erőviszonyokat, vagy akár egy először látott idegen versenyző pár mozdulatából biztosan következtessen annak Achilles-sarkára és erős oldalaira.

A Melbourne-i olimpiára még elkiseri vívóinkat. Nyugtalan, kavargó, zavaros idők, ellentétes, össze-vissza-hírek a világban. "Kit erre, kit arra sodornak a szelek", és jön az üzenet: Piller nem tér haza. Az őszi vihar letépte ágáról és sodorja, mint a nyár hevétől sárgult-pörkölt falevelet. Battyúja könnyű, szíve nehéz. Zsebében - mondják - ott a gyűrött távirat, tizenhatezer kilométerrel odébb adta fel családjá: Bécsben várunk! Aztán Kalifornia következik.

Ötvenhét éves. Mit kezdjen vele? Megtalálhatja-e, amit elhagyott? És ha nem, van-e visszaut? Los Angeles fényei hidegek, idegenek. Hol van már Lukács Pál, Douglas Fairbanks, a szőke Constance Bennett? Hol az a dobogó, amelyen kétszer állt merev vigyázzban, könnyes szemmel, amikor a Himnusz hangjaira szökkent ég felé a háromszínű zászló? Hol már a hajdani okos, vidám, kemény verekedő, az a daliás legény: önmaga, akinek akkor, 1932. forró, csodaszép nyarán diadalmenet volt utja itt, ezen a kontinensen és ott, abban a távoli kis országban, hazájában. Elzúgtak a tapsok, elszálltak az évek és ő itt áll, mint "régi tüzek fekete üszke..."

San Franciscóban telepedik meg. Előveszi a régi kardot, negyedszázad messzeségéből van-e még fényének varázsa? Van, és ő tanít mint megannyi magyar mester, szerteszét a nagyvilágban. Két évig... aztán jön a Rém. Fogorvosa veszi észre. Amikor megtudja, beül a Pontiac-ba, vadul, szinte magánkívül száguld, öngyilkos akar lenni. Aztán a hajnali párában ott rezeg előtte felesége és imádott lánya, Hajna képe. Hazamegy. A partit végig kell játszani, keményen! Az operáció után kicsit racsol, nyelvéből hiányzik egyharmada. De újra a régi, legalább úgy hiszik-hitegetik... Csak a "lovass mögött ül a sötét gond". Tanítványainak magnetofonon ad leckét: "Most gondoljátok azt, hogy Demosthenes beszél. De leküzdöm a hibás beszédet, talán kavicsal." Hangja egyre rekedtebb, egyre fáradtabb. Megrohanják, még Washingtonból is jönnek, egy-egy tekerocsnyit elvinni tudásából: "Favete lingua! Soha nem hallott titkokat mondok néktek a villanó pengéről, tempóról, taktikáról..." És, közben testét már finom erekkel hálózta be a rák, a beteg sejtek ellenállhatatlanul szaporodtak. Hajna Heidelbergbe repül vele, Casimir, a régi barát, valaha a németek első vívója várja. De nincs menekvés, a tudós professzorok már nem segíthetnek rajta. A második operációval sem. Gégerák. Utolsó telefon a rokonhoz, Budapestre, bátortalan órlás: "otthon szeretnék meghalni, hazámban." Tétovázás... az idő sürget, Hajna sirva írja alá a Lufthansánál: ha az uton meghal apám, tudomásul veszem, hogy..." Roncs és árnyék - de még visszaért San Franciscoba, akkortájt, amikor vívóink a római Olimpiai Játékokra készülnek indulni. Levelet diktál Hajnának, nekik iratja, vívóbajtársainak, akiktől oly messze sodorta az élet, és sodorja nemsokára a halál. Sikert kíván a magyar színeknek. Aztán, mintha Babits sorait mondaná: "... Ő sugja, bátran szólhassak s mint rossz gégéből telik és ne fáradjak bele estelig vagy míg az égi és ninivel hatalmak engedik, hogy beszéljek s meg ne haljak."

Szeptember 6-án halt meg. Akkor temették, amikor hírül vette a világ Kárpáti Rudolf és a magyar kardosapat győzelmét.

Syposs Zoltán

1970 október havi versenynaptár

4-én	II. o. pb. tör	/P.DÓZSA/	Pécs
	III. o. kard	/Sp.Tankép./	Sárospatak
11-én	II. o. női tör	/PEAC/	Pécs
	II. o. ffi. tör	/mTS/	Dunaujváros
	II. o. kard	/mTS/	Szombathely ?
	III. o. ffi. tör	/V.Bányász/	Várpalota
	III. o. női tör	/DVTK/	Miskolc
	III. o. pb. tör	/CSEPEL/	Budapest
17-én	Kard /Évjáratok megyei őszi fordulója/	/mTS/	megyékben

<u>18-án</u>	Fiu és leány tör /Évjáratok megyei őszi fordulója II. o. kard III. o. ffi. tör	/mTS/ /PETŐFI/ /T.Bányász/	megyékben Budapest Tatabánya
21-én	II. o. női tör	/mTS/	Szolnok
24-én	III. o. ffi. tör	/S.Bányász/	Salgótarján
<u>25-én</u>	II. o. ffi. tör II. o. pb. tör II. o. női tör II. o. /Dobó ev./ kard III. o. ffi. tör III. o. női tör III. o. női tör II. o. kard III. o. kard	/PEAC/ /U.DÓZSA/ /mTS/ /mTS/ /BVSC/ /RÁBA ETO/ /mTS/ /MEDOSZ/ /K.Dózsa/	Pécs Budapest Dunaujváros Eger 2 Budapest 2 Győr Gyula Budapest Kecskemét
31-én	ffi. tör Orsz. III.o.CSB. női tör Orsz. III.o.CSB.	K-i körzet Ny-i körzet K-i körzet Ny-i körzet	Csongrád m. Veszprém m. Csongárd m. Veszprém m.

Fenti versenyek csak akkor vehetők biztosra, ha azokról kiírás is érkezik.

*

1970 november havi versenynaptár

1-én	kard III. o. Orsz. CSB. II. o. női tör III. o. női tör	K-i körzet Ny-i körzet /Gyógyszertári/ /SZEOL/	Csongrád m. Veszprém m. T a t a Szeged
<u>7-én</u>	I. o. kard /Barcza ev./	/OSC/	Budapest
7-8-án	kard évj.körz.őszi ford. Fiu tör körz. őszi ford. Leány tör körz. őszi ford. 3 fegyvernemben	/mTS/ /mTS/ /BVSz/ /BVSC/	Körzetekben Körzetekben Budapest Budapest
8-án	I. o. női tör III. o. női tör III. o. ffi. tör	/OSC/ /H.MEDOSZ/	Budapest Budapest Hódmezővásárhely
<u>14-én</u>	kard junior tájékoztató	/MVSz/	Budapest
15-én	ff. tör junior tájékoztató I. o. pb. tör II. o. n. tör III. o. n. tör III. o. pb. tör III. o. kard III. o. kard III. o. kard III. o. kard	/MVSz/ /PEAC/ /U.DÓZSA/ /MÁV/ /CSEPEL/ /mTS/ /mTS/ /DVTK/ /T.BÁNYÁSZ/	Budapest Pécs Budapest P á p a Budapest Orosháza Körmend Miskolc Tatabánya
16-án	II. o. ffi. tör	/SZEOL/	Szeged

21-én	női tőr válogató	/MVSZ/	<u>Budapest</u>
22-én	pb. tőr junior válogató	/MVSZ/	<u>Budapest</u>
	I. o. kard		
	/Petschauer ev/	/mTS/	Szombathely
	II. o. ffi. tőr	/U.DÓZSA/	<u>Budapest</u>
	II. o. pb. tőr	/V.Vegyész/	Veszprém
	III. o. ffi. tőr	/Sz.POSTÁS/	Szeged
	III. o. női tőr	/mTS/	E g e r
	Bánfai Kupa	/K.DÓZSA/	Kecskemét
	III. o. kard	/mTS/	G y ő r
27-29-én	Osztrák e. bajn. 4 fegyvern.		B é c s
28-án	ffi. tőr Orsz. II. o. CS.B.	/MVSZ/	<u>Budapest</u>
29-én	női tőr Orsz. II. o. CS.B.	/MVSZ/	<u>Budapest</u>
	II. o. pb. tőr	/BVSC/	<u>Budapest</u>
	II. o. kard	<u>/HSE/</u>	<u>Budapest</u>

A TARTALOMBÓLI

Kedves Olvasó!

Vita a vívónevelésről

Semmi sem változott

Miért?

Mit jelenthetne az öttusa a vívásnak?

Landsdownei levél

Kis hibák nagy jelentőségéről

Fényszóró

A vívóversenyző egyéni felszereléséről

Diadal és halál Kaliforniában

=====

VIVÓ HIRADÓ a Magyar Vivó Szövetség hivatalos lapja. Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Felelős szerkesztő: Tábor István. Szakszerkesztő: Dávid Sándor. Szerkesztő: Székelyhidy Tibor. Szerkesztőség: a Magyar Vivó Szövetség hivatalos helyisége: Budapest, V. Rosenberg hp. u. 1.sz. Tel.: 114-800. 119-080. Kiadja a Sportpropaganda Vállalat, Bp. XIV. Istvánmezei ut 3. Felelős kiadó: Pécsi Tibor igazgató. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál /Budapest, V. József nádor tér 1. sz./ közvetlenül vagy csekkbefizetési lapon /csekk számlaszám egyéni: 61.280, közületi: 61.066/, valamint átutalással a KHI MNB 8. sz. egy számlájára.

Index szám: 26.922

=====